

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 249

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

X METAI

JONAS VAICIŪNAS

NUODĖMĖ

Traškendamas vos ant balučių užsidedantį ledą, Kazys traukė tiesiog per pievas, per Rūdyno alksnyną, pažvirgždžiui, neretai pataikydamas į pilną duobutę vandens, dar nespėjusio susigerti į pašaliną žemę ar nutekėti žvirgždėn. Kiekvienas toks kluptelėjimas sustabdydavo švilpiamą nežinia kelintą kartą vieną ir vis tą pačią melodiją "paleidau žirgą į lankas, o pats nuėjau pas mergas" ir ištraukdavo iš lūpų bent vieną pragaro gyventoją arba ropojančią pamatinę.

— Čia rupūžė, o ne pieva, — nusikeikė dar kartą Kazys, smuktelėjęs abiem kojom ligi pusės blauzdų ir vos aulinių batų neprisėmęs. — Velniai rudenį, tur būt, tą pievą išmankė, o ne arkliai, — ir įtempęs akis, kad šios net ant kaktos pradėjo virsti, stengėsi surasti aukštesnę vietą kojai statyti. Tačiau vistiek nieko negalėjo įžiūrėti. Vakarais juodas, purvinas ir tuščias, lyg elgetos krepšys. "Nė vienos žvaigždės danguje, nė jokios gyvos dvasios aplink", pagalvojo Kazys, ir jam pasidarė truputį nejauku. Sustojo ir pasiklausė minutėlę: nieko negirdėjo, be savo širdies stuksenimo ir pagreitinto alsavimo, dar nesugrįžusios į savo vagą žvirgždės per sukliuvusias šakas ir šiekėtas čiurlenimo ir vasario vėjo šniokštimo nuogose alksnių šakose.

— Senis pats negalėjo eiti, po biesų. Kur tik kas, ten vis aš, — niurnėjo nepatenkintas bernas. Rudai dažytų kailinukų, dar trenkiančių avių tvartu, kišenėse susigrabinėjo savo paties išsidrožtą iš gluosnio kamieno tabokinę. Susisuko "bankrutką" ir užsirūkė.

— Ot, puikus motoras, — lyg matydamas per tamsą, vartydamas rankoj žiebtuvėlį, žengė Kazys tolyn. Paspartinio žingsnius. "Štai, jau ir tiltelis", persmeigęs akimis tamsą ir įžiūrėjęs priekyje boluojant ir išgirdęs vandens srovę gargaliuojančiai veržiantis per tilto apačią, nutarė Kazys. "Nuo šio tilto vieną pavasarį, kai vanduo dar nebuvo grįžęs savo vagon, bet srovė buvo dar stipri, viena žvirgždžiškių kaimo mergina, pasigavusi, ko iš Dievo nebuvo prašius, įdėjusi į lovį, kur mėsa sūdo, paleidusi pavandeniu", prisiminė Kazys seniausio visoj seniūnijoj ir viską žinančio Ramono žodžius. Dar labiau įsistebeilijo akimis — ir, tikrai, lyg kokia mergina ant tilto stovėtų. Ir pasilenkus tiesiog vandeni! Kazys sliūkino nerimdamas, net virpėdamas, nuo tiltelio akių neatitraukdamas. "Jėzau, Marija! O jei iš tikrųjų merga?" Kazys persižegnojo ir linkstančiais keliais, nejausdamas kojomis žemės, žengė dar kelis žingsnius... ir, staiga, šlumšt! Visai užmiršo, kad, įeinant į tilto keliuką, reikia peršokti griovį, kuris pavasarį visuomet pilnas vandens.

— ... viso pragaro ir vaikščiojantieji žeme velniai, — baigė įtūžęs visų jam girdėtų ir negirdėtų keiksmazodžių "litaniją". Vargais negalais išplėšė koją iš bato, išpylė iš jo vandenį, šalančiom rankom nusigrežė autus, vėl apsiavė ir protekine, drebėdamas iš pykčio ir šalčio, spaudė per tiltą. Spiovė į taip jį apgavusį, pavirtusį ant tiltelio, seno gluosnio kamienu. Atsiminė, kad ir žiebtuvėlio nebuvo kišenėn įsidėjęs, ir griūdamas bus jį griovinė

išmetęs. Grieždamas dantimis, brido molėtu keleliu, ligi, pagaliau, pasiekė kaimyno sodybą. Spyrė užpuolusiam jį šuniui ir įėjo priemenėn. Susirado durų rankeną ir atplėšė nuo garų ir vandens pabrinkusias ir apšarmojusias duris.

— Nagi, Kazy, iš kur tave nelabasis tokioj tamsoj atnešė? — nusebęs atsistojo iš sėdėjusių virtuvėj aplink stalą ir žaidžiusių kortomis "21" šeiminkas. — Tur būt, iš namų išvijo, ar ką? Ir visas šlapias. Mauk batus ir džiau autus int plytos.

Kazys, dar vis pykdamas paklausė ir paaiškino, atėjęs, siunčiamas savo šeiminko, bene negautų ryt anksti ryte arklių, nes jų pačių pora važiuoja į malūną, o antrą porą — seniūnas paragino į pastotę. Gi rytoj žadąs iš Kauno atvažiuoti šeiminko giminaitis, kurį reikia iš stoties parsivežti.

— Gerai, Kaziuk. Bet pirmiausia tau reikia "ant šilimos", kaip sakant, — pildamas iš stovinčios ant stalo bonkos, šyptelėjo šeiminkas.

— Devyniolika.

— Mano dvidešimt.

— Nesiseka šiandien, po kalakutų. Tavo. — Duokite ir man kortą, — paprašė Kazys. — Pažaisiu, kol apdžiūsiu. — Dar išgėrė degtinės.

— Irgi atsirado! Vaikas. O pinigų ar turi? — paklausė vienas žaidžiančių.

— Kas, ar aš? — įsižeidė Kazys. — Tai tau! Kitą pavasarį į kariuomenę einu. — Pabaigė išdidžiai ir išsitraukė iš kelnų kišenės piniginę, tur būt, iš tėvo tėvuko paveldėtą. Iškilmingai metė ant stalo blizgantį dešimtlitį su Prezidento Smetonos atvaizdu. — Na, tai ką? — ir patenkintas apmėtė visus akimis.

— Gerai, jau, gerai, — mirkstelėjo vienas šeiminkui.

Kazys kirto ir iškirto, laimėjo ir pralaimėjo: prieš dvyliką mušė paskutinį banką. Jo piniginė buvo tuščia, kaip ir išgerta

HUGO PURVINŠ—
Rygos vaizdas

"Skaidriosios" bonka ant stalo.

— Ar daugiau nemuši? — kramtydamas iš juoko lūpas, dirstelėjo į paraudusį Kazį tas pats žaidėjas.

— Kitąsyk, — kaip galėdamas ramiau išmykė Kazys ir, nors degtinė jau buvo vožtelėjusi jam į pakaušį, atsiminė, kad tie dešimt litų gauti iš šeiminkės, rytoj užmokėti už sumattus grūdus malūne. "Tai ta prakeikta degtinė kalta. Ir nestipri, rodos. Tik 40 laipsnių", sukosi Kazio galvoje. Supykęs šiaip taip stūmė kojas į garuojančius batus ir, sprausdamasis į kailinukus, grybštelėjo čia pasimaišiusiai merginai po pažaste. Ta cypatelėjus išnyko kamaraitėje. Dar dirstelėjo į užpečkį, kur mergina, esant šaltam orui, miegodavo. Šalia lovos — skrynia, o ant jos kryžutis, maldaknygė, pora senų laiškų, gabaliukai senų,usių suvaikščių popierių, keli segtukai galvai ir... trumpas akies užmetimas į žaidžiančius, rankos mostelėjimas — ir sidabrinis dvilitis nuo skrynutės atsirado Kazio surembėjusiame delne. "Tai bus man naujam žiebtuvėliui", blykstelėjo Kazio galvoje. "Bet už du litu vis tiek tokio negausiu, kokį pamečiau".

— Taigi, ot, Kaziuk, tu ateik ryt rytė. Arkliai jau bus pakinkyti. O namo eik keleliu, paskui suk per arimus. Pievomis neik. Dabar dar tamsiau — ko gero, vėl batus prisemsi, arba ir visas išsimaudysi, — pakėlė šeiminkas akis nuo galustalės.

Kazys dabar jau krypavo drąsiau. Truputį smilkčiojo širėj dėl prarastų pinigų. "Et, niekis", raminosi. Kitąsyk atsigriebsiu. Korta juk negali visuomet neiti". Pradėjo įtemptai dairytis. "Štai, ir atėjau". Pasuko pro eglę kairėn, tiesiog per laukus. Susikišo rankas į kišenės ir nubangavo linkstančiais arimais. Akys pradėjo merktis. Nusiziovavo. "Daugiau nieko, tik miego. Greit būsiu namie".

Skubiais žingsniais matavo pūdymą, kurį rudenį pats buvo apareš. Staiga, nuste- (Tąsa 2-me psl.)

APIE LAIKĄ IR ŽMONES

Kiekviena nauja knyga šių dienų mūsų gyvenimo sąlygose yra džiugus laimėjimas, ypačiai jeigu neapvilia skaitytojo. Kalbamosios knygos autorius, Jonas Aistis, senas literatūros vilkas. Jis dvigubas jubiliatas: 1951 m. turėjo sidabrinį savo jubiliejų nuo pirmojo eilėraščio (Gegutėlė), išspausdinto Ateityje 1927 m. Šiemet vėl jubiliejus — 50 metų amžiaus. Tai jaunas senelis. Yra įprasta manyti, kad atsiminimus rašo senesnio amžiaus žmonės. J. Aistis, lyg pateisindamas tą nuomonę, ir pateikia skaitytojams atsiminimų pluoštą.

Švelniai, jautriai, su tikru aistišku nuosirdumu, blyksniū sūmoju atgaivina mums tuos, „kurie stovi debesyse žvilgančiais šarvais, plėvesuojančiomis kapomis ir moja, rodos sako: Jonai, palik tas visas smulkmenas, tuos visus niekus, einame (40)!”

NUODĖMĖ

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Beš pamatė prieš save šešėlių, seną eglę. Suprato, atėjęs į tą pačią vietą, iš kurios buvo išsukęs iš kelelio. „Galva, rodos, nesukvailiojus, po velnių”, apsidairė. „Kaip gi aš į tą pačią vietą sugrįžau? Ne kas kitas, kaip pats kipšas mane suklaidino. Vardan Dievo ir Sūnaus” . . . ir Kazys, šį kartą, rodos, gerai apsižiūrėjęs, nudrožė pirmyn. Ejo ir ėjo — suprato, kad per ilgai. „Paklydau”, nusigando ir įsikarščia- vęs dar greičiau pradėjo eiti. Pagaliau, pamatė, vėl į tą pačią vietą sugrįžęs: tas pat keliukas, ta pati eglė, prie kurios buvo išsukęs. Nusišluostė prakaitą: jautėsi pavargęs, kaip visą dieną rugius kirtęs. „Tur būt, man susisuko galva”, šovė mintis. Užsimerkė, apsisuko kelis kartus apie save, ir vėl atsimerkė. Nieko. „Tikrai mane velnias vedžioja”, nutarė. Buvo visai benusimenas, tik, jam dingtelėjo, ką senis Ramonas pasakojo, kaip sykį naktį paklydęs ir neradęs kelio namo. Jį irgi būvęs velnias apsedęs. Tada jis, Ramonas, spiovēs į visas keturias puses, tuo nubaidęs visus velnius, pasiėmęs tarp dešinės rankos nykščio ir smiliaus auksinį pinigą ir parmovęs be jokių kliūčių. Kazys pabandė, taip pat, bet po ilgo ėjimo vėl atsirado toj pačioj vietoj. „Tai, tur būt, dėl to, kad mano dvilitis ne auksinis, o sidabrinis”, nutarė galutinai nusiminęs ir nusi- kamavęs Kazys. „Geriau pailsėsiu truputį, paskui vėl bandysiu”. Prisiškabė eglėska- kių, pasiklojo, atsiremė į eglės kamieną ir . . . užsnūdo. Sušalęs pabudė ir pamatė, kad pro tamsą jau mušasi iš sodybų žibu- rėliai. Skaudamais šonais, persalęs, per- vargęs Kazys atsirado namie.

— Bijok Dievo! Kur gi tu naktimis tran- kaisi, — šoko šeimnininkė, kai Kazys įėjo per duris. — Na, ir kur tu dabar buvai? Maniau, jau tas kepenis pritrynė — norė- jau siusti ieškoti.

Kazys pasisakė, kaip buvo paklydęs, tik nutylėjo, kai mėgino nusikratyti velnių, ir kaip jam nepavyko. Pamatęs šeimnininkę kažką maišant puode, pašijuto alkanas.

— Duokit ką užvalgyt, šeimnininke, — paprašė nedrąsiai, sėsdamas ant uslano užstalen.

— Ką aš tau, Kazeli, stipresnio . . . Varg- šas. Gal kiaušinukų su kumpiu paspirginti, ar gal dešros papiaustyti? Tik vakar iš kamino.

Kamino dūmais ir rūkytomis dešromis taip ir pakvipo Kaziui. O kiaušiniene su vos išrūkytu kumpiu . . . Galima liežuvį nusikasti! Ir kokia ta šeimnininkė jam gera! Ir tik dabar pastebėjo.

— Aš žinau, kokia Jūs man gera, šei- mininkėl. Bet negaliu. Šiandien penkta- dienis ir dar gavėnia. Nuodėmė. Jau ver- čiau kukulaičių užsrebsiu. — Žegnodama- sis įkišo šaukštą į molinį dubenį.

Beveik visi atsiminimų žmonės ryškieji mūsų literatūros atstovai, stambiosios ne- gestancios žvaigždės. Vieni jų artimiausi, geriausiai autorius draugai (Kazys Bin- kis, Antanas Miškinis, Petras Juodelis), kiti daugiau pažinti ir mielesni širdžiai (Juozas Tumas, Jurgis Savickis). Nuša- liau stovi Liudas Gira su jo diktatoriška žmona — ponija Brone Giriene. Pagaliau pats autorius bene daugiausia išryškėja toje knygoje. Su kiekvienu vaizduojamu asmeniu jis glaudžiai susietas ir daug pa- sako pats apie save. Pasisako gana atvira- iai, neslepdamas nei savo silpnybių nei trūkumų. Paskutiniai du skyreliai (Poe- sis et veritas, Knygos — mielosios drau- gės) vien tiksliai autoriaus išgyvenimai, pa- sisakymai ar pažiūra sąryšy su gražiojo žodžio kūryba.

Skyrelis „Poesis et veritas” lyg kitų įtai- goje parašytas. Autorius taip teisinasi: „Mane prašo nūnai parašyti šį tą apie ma- no kūrybos valandas. Tai nėra nei lengva nei malonu, nes reikia krapštyti senas ir seniai jau užgijusias žaizdas (186)”. Pa- skutiniam skyrely (Knygos — mielosios draugės) autorius pasisako, kaip pramoko skaityti, kokios knygos jam patiko ar pa- tinka, kaip sekėsi, išleidžiant savąsias. To- dėl toji knyga yra kartu ir J. Aisčio auto- biografija, jeigu ne visai pilna, tai bent didelis kiekis vertingos medžiagos. Ji reikšminga ne tik ateičiai, bet ir dabarty- je, ypačiai jauniems rašytojams ir tiems, kurie turi palinkimo literatūros me- nui.

Toks maždaug tų atsiminimų turinys. Koks vaizdavimo būdas ir autoriaus san- tykiai su ryškinamaisiais asmenimis, aiš- kėja iš šių pasisakymų: „Jie šiandien jau stovi debesyse. Stovi šalmuoti, žvilgančiais nertiniais šarvais, auksu adyтомis kapo- mis ir olimpiškai giedriomis šypsenomis. Juos prisimenu kitokius: paprastus, grau- džius, nerimtai linksmus, išdidžius, smar- kiūs ir nusilenkusius iki žemės (8)”. — „Man akyse prabėga tie visi laikai ir žmo- nės, ausyse skamba jų lakūs žodžiai ir traškus juokas, kuris jau niekad nesugrįš ir neskambės kitaip, kaip tiksliai atsimini- muose (39)”. —

J. Aistis toks pat atsiminimuose, kaip ir savo poezijoje — lyriškas, nuotaikingas, kukliai paprastas, bet ryškus ir vaizdus: Rašo kruopščiai, rūpestingai, taupydamas žodį ir dailesnį, tikslesnį parinkdamas. Skaitytai ir nepastebi, kaip verčiamas lapas po lapo. Vis knieti, vis įdomu, ką gi toliau pasakys.

Binkis Aisčiui idealas, net pavadintas „Papilio Aras”. Atsimena jį elegantišką, augštą, laibą, juodomis žviliomis akimis. Atsimena ir gailiai atsidūsta: „O kaip aš tada norėjau viską jo turėti: talentą ir iš- vaizdą, polėkį ir drąsą. Jis buvo lygiai šaunus ir didelis, kaip ir visa tai, ką ra- šė (15)”. Taip, tai teisybė: tiksliai ką rašė, bet ne tai, ką darė. Gyventi Binkiui nesi- sekė. Jis nebuvo praktiškojo gyvenimo žmogus, tikriau pasakius vykdytojas. Idė- jų, sumanymų jam niekad nestigdavo. Pats susižavėdavo ir kitus uždegdavo. Vi- sada gyvai, karštai šokdavo vykdyti. Tik tie bandymai beveik visada baigdavosi nelaimingai. Daugis Binkio vietoj būtų su- smukęs, palūžęs. Jis niekad nenusiminda- vo, niekam nedejuodavo ir nesiskųsdavo. Visas savo nelaimes stoiskai, su humoru sutikdavo ir palydėdavo.

Kiek Binkis oficialsnis buvo su Aisčiu, tiek Miškinis artimai intymus. „Buvome, taip sakant, savo rūšies Siamo dvyiniai (43)”. Ir gyvendavo viename kambaryje ir dažniausiai vienas be antro niekur ne- sirodydavo. Kukliajam, nedrąsiam Aisčiui ir Miškinis buvo siektinumo pavyzdys. Jis save laikė tik pastarojo šešėliu. Miškinis imponavo jam savo aristokratiškumu, drą- sa, sūmoju ir gyvū visur dalyvavimu. Jis ir lenkus muša šv. Trejybės bažnyčioj, ir

studentų demonstracijose energingai pasi- reiškia, ir kitur vyriškai pasirodo. Mylėjo Miškinis savo žemę, žmones ir sielojosi dėl visa tai. Labai vertindavo meno žmo- nes, kūrėjus. Poetas jam buvo aukščiaus- ias žmogaus įvertinimas bei apibūdini- mas. Kuris patikdavo, sakydavęs: „Ne ra- šo, bet poetas”. Visus kitus žmones skirs- tė į tris rūšis: kirvis, nuodas ir muilas. Kirvis — nesukalbamas ir kietas, nuodas — kenksmingas ir klatingas, muilas — nuobodus, įkyrus ir kvailas.

Nuolat Aistį stebindavo tas lengvumas, kuriuo Miškinis kūrė, ir jojo fenomenališ- ka atmintis. Visus savo eilėraščius jis kūrė ir nešiojosi tik atmintyje. Kiekvienu momentu galėjo atgaivinti. „Niekad nema- čiau Miškinio eiles rašančio. Rašė jis pri- sedęs prie stalo tik meilės laiškus, kuriuos, jei meilė nelaimingai baigdavosi, skaičiuo- davo kilogramais (60)”. Tuo tarpu pačiam Aisčiui labai sunkiai gimdavo eilėraščiai. Daug jis braukydavo ir daug popieriaus sugadindavo, kol nudailindavo eilėraš- tį.

Juodelis pavadintas Adoniu. Kodėl jam pridėtas toks graikų dievaičio, Afroditės mylimojo, vardas? Ar todėl, kad buvo lieknas, dailus, ar kad meilėje nesisekė? Meilė Juodelio gyvenime buvo lemiamas veiksnys. Dėl pirmosios pamiltos mergi- nos, kuri jį atstūmė, vos nenusižudė. An- troji tokia pasitaikė ir taip suėmė jį, kad stačiai pasuko bolševikų glėbin. O Juode- lis buvo toks pat patriotas ir idealistas. Labai rimtas, gabus ir veiklus jaunikaitis. Jojo iniciatyva atsirado žurnalas Piūvis, kurį jis leido ir redagavo. „Piūvis norėjo, kad visos srovės ir srovelės sutektų į vie- nį vagą, kaip ir laukų vandenį surinkęs teka Nemunas į marias, ir kad mūsų gyve- nimas nebūtų panašus į tas upes, kurios gausiomis srovėmis prasideda, bet tekėda- mos sunyksta ir, niekur nenutekėjusios, dingsta (101)”. —

Kokie jie bebūtų tie trys vyrai, bet Ais- čio kūrybiniam gyvenime tai buvo alfa ir omega. Kartoju jo paties žodžius: „Tai buvo daugiau negu draugystė, tai buvo gy- va poezija. Mano poezijos vienintelis aks- tinas ir vienintelis šaltinis buvo gyvi žmo- nės: Juodelis, broliai Miškiniai, Binkis ir dar vienas kitas. Kai jų netekau, pajutau, kad mano poezijai daugio stinga, o stin- ga kaip tik tų žmonių, su kuriais igyda- vau ir atgaudavau savo sparnus (80)”. —

Su Tumu tokio artimo ir glaudaus kon- taktu neturėjo, todėl jis apibūdintas blan- kiau. O užsiminta apie jį, be abejo, todėl, kad tai buvo savo rūšies fenomenas. Lie- tuvos ir lietuvių gyvenime. „Tumas buvo vienintelis tikras mūsų turtas, vienintelė mūsų žemės vertybė, kuria galėjai džiaug- tis ir didžiutis, kaip jis gebėjo džiaugtis ir didžiutis savo tauta ir kiekvienu savo lautiečio laimėjimu. Ir man rodosi, kad jo veido niekuomet nebuvo užtemdęs pa- vydo debesis. Tai buvo didelis, giedras ir šviesus lietuvis (120)”. —

Jurgis Savickis, su kuriuo suvedė likimas, Aistis pažino karo metais — 41, 42 ir 45. Apie tris mėnesius išgyveno Savickio vilu- kė „Ariogala”, pietų Prancūzijoje. Čia pa- žino jį nebe frakuotą diplomata, bet ūki- ninką-daržininką, kūnu ir siela sulinkusį žemėn. Dirbo kaip juodas jautis, nuo tām- sos iki tamsos, bet nuosaikiai, neskubėda- mas. Didelė parama jam buvo žmona, In- ga, danė, kuri mokėjo jau lietuviškai. „Tai šauni ir narsi moteris: didvyriškai iš ministerienės perėjusi į daržininkės tu- mą (132)”. —

Autorius, Jurgis Savickis apibūdindamas, stebisi jo išverme, kantrumu ir giedria optimistine nuotaika, kurios nepritemdė nei rūpesčiai nei sielvartas. Savickis ir čia, toje nelaimėj, išliko elegantiškas, iš- didus, imponuojas. Bet jis buvo vienodas ir įdomus tiek su prastais žmonėmis, tiek su didžiūnais. Iš tikrųjų, didžiūnų jo sve- čių skaičiuje nestigdavo. Senu įpročiu su- ruošdavo jiems puikias vaišes. Pats buvo (Tąsa 3-čiam psl.)

APIE LAIKĄ IR ŽMONES

(Atkelta iš 2-ro psl.)

didelis estetas, gurmanas ir mėgo rinktinį stalą.

Vienas tokias vaišes aprašo Aistis: "Stalas priminė anuos gražius ir nuskambėjusius laikus: olandų linas, sidabro žvakidės, gryno vaško žvakės, švedų punšas, taurieji burgundų vynai, turkų ir egiptiečių cigaretės, belgų šokoladas ir danų sviestas (144)". Po vakarieniškos visiškos pasiūlęs Habanos cigarų.

Liudas Gira visai kitaip pavaizduotas — ironiškai, su neslepia antipatija, ypač Girienei, "stuomeningai, valingai", kuri savo Liuduką kaip vijurką raitė. Gira į tuos atsiminimus, matyt, pateko kaip legendariškas žmogus, kurio pilnas buvo Kaunas ir pilna šalis. "Pakakdavo pastovėti bet kuriame gatvių susikryžiavime ir, žiūrėk — išlenda jis iš už kampo, kaip ožys, kratydamas savo retą gyvplaukių rusvą barzdą (155)".

Ta barzda ir tas galvos pakratymas, dažnai su gaižia šypsena, tikrai darydavo Girą panašų į Fauną ar į Satyrą. Tatai ne tik pavaizde atsižymėjo, bet ir jojo būde. Nedaug buvo Kaune tokių aistringų mergininkų ar hobiščių. Istorijų, istorijėlių begalės plito. Nors jojo "generolas" kietai laikė, bet tuo atveju jis buvo labai slidus ir išradingas.

Be šitų šešių rašytojų, kurių vardais net knygos skyriai pavadinti, prabėgom paliesti: Maironis, Jakštas, Herbačiauskas, Rimydis, Grušas, Keliotis, Jokūbas Liauda, Motiejus Miškinis, Putinas, Petras Klimas, Šalomėja Neris, Neveravičius ir kiti.

Visi žmonės įjungti į ano meto žymesnius įvykius, nuotaikas. Pasitaiko spalvingesnių krašto vaizdų ir vietovių aprašymų. Daugiausia tenka Kaunui. Tatai neuostabu, nes Kaune mokėsi Aušros gimnazijoje, baigė universitetą. Su Kaunu, kaip sako autorius, drauge augome, o ten buvo visko: deimantų ir purvo.

J. Aistis, be žmonių, pabrėžia dar ir laiką. Tik šį faktorių ima siaurai. Visas jo dėmesys, rašant atsiminimus, nukreiptas į praeitį. Visai neatsižvelgta į dabartį ir ateitį. Čia turiu galvoj skaitytojus, kurie anuo metu negyveno ir tų žmonių nepažino. Jeigu autorius turėjo tikslą išryškinti pats save santykiuose su pavaizduotais asmenimis ir šį bei tą priminti savo amžiaus žmonėms, tai pasiteisina. Tačiau nepasiteisina dabartinės ir būsimų kartų atžvilgiu. Dabartiniam jaunimui ir seniai iškeliavusiems iš Lietuvos tie asmenys liksis neaiškūs, migloti — iš tikrųjų tik "debesyse", ir gal ne tokie jau šviesūs ir žvilgą savo "auksu adydomis kapomis". O galėjo daugiau prižiūrėti juos prie žemės, daugiau supažindinti su jų kūryba, didžiojo gyvenimo keliais ir su jėga į mūsų literatūros lobyną. Galėjo duoti ryškesnių, stipresnių siluetai bei rūpestingiau išieškoti atvaizdų, kurie visiems, tiek ano meto žmonėms, arčiau pažinusiems, tiek dabarties, arba visai nepažinusiems, būtų aiškūs ir suprantami.

Labai pasigendama ir fotografijų. Tokios rūšies knygoje jos būtinos. Pats autorius sako: "Štai dabar žiūriu į amžinai nurimusio Kazio Binkio fotografiją ir matau (7)..." Reiškia pačiam autoriui pravartu fotografija, joje mato jis kaip gyvą, kaip dabar tebestovintį. Gera vaizdinga fotografija, kaip ir iliustracija, atstoja šimtus taikliausių žodžių ir žymiai paryškina patį turinį, stipriai fiksuodama sąmonės plokštelę.

Atsiminimuose kartais vienu žodžiu, kartais keliais užkliudyti: Keturi Vėjai, Piūvis, Naujoji Romuva, Sakalas, Literatūros Naujienos. Ano meto žmogui gal ir aišku, bet ką gi pasako dabartiniam? Vien tik sąvokos, tušti vardai. Reikėjo ir tie dalykai pačioje pradžioje truputį daugiau

LIETUVOS MENAS

SIMANAS DAUKANTAS,

Lietuvos istorikas

pakedenti, paryškinti, kaip išeities punktas, kaip būdinga vietovės topografija. Čia tiko įsprausti dar Liniją, Trečią Frontą, Granitą ir kt. Juk tai buvo reikšmingi nepriklausomybę stiprinant mūsų literatūrinio reiškinio sąjūdžiai, naujųjų tos srities reformatorių polėkiai, ryžtas, veržlumas.

Apie Piūvį, tiesa, daugiau pasakyta, bet kokia gi Keturių Vėjų atestacija? Pasakyta, kad didžiojoje universiteto salėje buvo teismas, kaltino rūstus prokuroras prof. Mykolas Biržiška, nuteistieji likosi nepatenkinti: piestu stojo Tarulis (kas jis toks?) ir Binkis. Jeigu jau toks baisus teismas, tai savaimė susidaro išvada: turėjo būti didelis nusikaltimas, koks nors kriminalas. Vadinasi neigiamas reiškinys. Argi tik tokie buvo Keturi Vėjai? Valia buvo liesti, bet jeigu liesti, tai objektyviai. Ir ta "spaudynė" visai nebūdinga K. V. Ne iš jų prasidėjo ir nebuvo jų originalumo požymis. Lietuviškieji futuristai, kaip sakysim italų, rusų, nei savo elgesiu viešumoje nei apdaru visai nešokiravo visuomenės.

Toks siauras, gana subjektyvus gyvenimo reiškinys ir asmenų pavaizdavimas gali net blogojon pusėn pakreipti daugelio susidariusią palankesnę nuomonę bei pažiūrą. Iš vienos pusės gražiais žodžiais, puošniomis frazėmis glostoma, į padanges keliama, o iš antrosios — anekdotais, kasdienio gyvenimo atsitiktinumais nuvainkuojama. Nesakau, kad tie anekdotai ar atsitiktinumai nebūtų reikšmingi ir ne savo vietoj, bet jie šiuose atsiminimuose neįbalansuoti, neatsverti didžiojo tų rašytojų gyvenimo faktais.

Knyga iš paviršiaus gana įspūdinga ir daili. Kieti viršeliai, įdomus R. Viesulo paveikslas ant aplanko, geras popierius, ryški šviri spauda. Šiuo atžvilgiu Terros leidykla tikrai galima pasidžiaugti. Bet kaip čia atsitiko, kad šioje knygoje tiek daug korektūros klaidų? Kone kiekviename puslapyje, kartais po kelias. Niekad nebuvau dar turėjęs taip nerūpestingai korektūros atžvilgiu išleistos knygos.

Jonas Aistis, APIE LAIKĄ IR ŽMONES. 252 psl. Knygų leidykla TERRA. 1954 m. Chicago. Spaudė M. Morkūno spaustuvė.

LIETUVIAI VORKUTOJE

LIETUVIŠKA ŽĄSIS — POLITINIS SIMBOLIS

1953 m. gruodžio mėnesį vokiečių dr. J. Šolmeris buvo paleistas iš Vorkutos. Šių metų kovo mėnesį jis atvyko į vakarų Vokietiją, kur parašė įdomią knygą apie Vorkutą, vergų miestą komunistinės Rusijos tolimoje šiaurėje. Dabar ši knyga pasirodė ir anglų kalba. Tai, be abejo, pasiklausios žinios iš Vorkutos, kurios apima ir garsų kalinių streiką 1953 metais. Dr. Šolmerio teigimu, beveik visi šio streiko vadai buvo ukrainiečiai ir lietuviai. "Ta praga", rašo dr. Šolmeris, "lietuviai dalino savo lašinius tarp nelietuvių — šiaip jau negirdėtas įvykis. Tai buvo nepaprasta lietuvių solidarumo su kitomis tautomis demonstracija".

Dalykas toks, kad, dr. Šolmerio teigimu, lietuviai Vorkutoje esą iš visų tautybių geriausiai aprūpinti maistu. Šolmeris trumpam laikui buvo patekęs į medžiapiovių brigadą, kuri dirbo medžių sandėlyje prie kasyklų. "Šitą brigadą", pasakoja Šolmeris, "sudarė beveik išimtinai lietuviai, buvę partizanai, paimti nelaisvės kovos metu. Tai buvo kieti vyrai. Ir visi jie buvo nepaprastai gerai pavalgę. Pirmiausia, jie gaudavo trečios eilės davinį, kurį sudaro du su puse svarai duonos dienai; antra, jie gaudavo siuntinius iš namiškių ar iš lietuvių šalpos organizacijų; trečia, jie nuspausdavo į šalį medžius". Toliau Šolmeris aprašo, kaip ta lietuvių brigada slaptai gabeno medžius kepyklai, dailidžių dirbtuvėms ir barakams, už ką gaudavo maisto.

Kiek lietuvių yra Vorkutoje? Pagal dr. Šolmerio paduotus skaičius išeitų, kad lietuviai yra antroje vietoje. Pirmoje stovi ukrainiečiai. Taip iš 3,500 kalinių stovykloje 9/10 jo laiku buvo 1,700 ukrainiečių. Kitas didesnes tautines grupes sudarė: 800 lietuvių, 300 latvių, 300 rusų, 200 estų ir 190 vokiečių.

Vorkutoje plačiai žinoma lietuviškų žąsų istorija, kai sustojus žąsų eksportui lietuviai tarnautojai savo valdžios buvo verčiami pirkti žąsis.

"Mes beveik paspringome žąsimis", pasakoja lietuviai.

Girdint tokius dalykus rusų akys kuone iš kaktos šoka, sako dr. Šolmeris. Lietuviška žąsis tapo politiniu simboliu Vorkutos stovyklose. Kai brigados vadas keikia lietuvi, kad nepakankamai sparčiai dirba, paprastas dalykas girdėti sakant:

"Taip, jūs galite valgyti žąsis, bet jūs nenorite dirbti".

Toliau dr. Šolmeris pasakoja kaip jis susidraugavo su dviem lietuviais, buvusiais mokytojais, kurie jį nuvedė išklausti slaptų pamaldų anglies kasyklose.

Dr. Šolmerio knyga įdomi ne vien tuo, kad joje dažnai minimi lietuviai. Ji gerai supažindina su kalinių gyvenimu komunistinėse darbo stovyklose ir jų nuotaikomis.

Pats dr. Šolmeris savo laiką, kaip komunistas, buvo nacių kalėjime. Paskui jis buvo rytų Vokietijoje aukštu pareigūnu, bet, kai pažinęs komunizmą praktikoje, ėmė atšalti, buvo suimtas, nuteistas 25 metams darbo stovyklos ir taip pateko į Vorkutą — vergų miestą komunistinės Rusijos tolimoje šiaurėje.

(Vorkuta, The Story of a Slave City in the Soviet Arctic, by Joseph Scholmer. Weidenfeld and Nickolson, 7 Cork Street, London W. 1, England.) — J. J.

PETRAS ŠIRVOKAS

Nauja Juozo Švaisto knyga
230 psl. įdomiausių lietuviškų nuotykių.
Kaina \$2.75. Kreipkitės į:

NAUJIENAS, 1739 S. Halsted St.
CHICAGO 8, ILLINOIS

MŪSŲ MOKYKLA

ILLINOJAUS LIETUVIŲ MOKYTOJŲ SAJUNGOS PEDAGOGINIS SKYRIUS
Redaguoja Klevas Girvilas, 5208 So. Morgan St., tel. Boulevard 8-8611.

Nr. 51 CHICAGO, ILLINOIS 1954.10.23

Iš švietimo Tarybos veiklos

Čikagos Lietuvių Bendruomenės švietimo Tarybos š.m. spalio mėn. 10 d. metinis posėdis. Tarybos pirmininko M. Kriškėičiūno pranešimas.

Tarybai steigiantis ir pirmuosius žingsnius žengiant esą pasireiškę kai kurių nesklandumų, bet pamažu veikas emės įstoti į visai šiose aplinkybėse patenkinamas linijas. Tarybos prezidiumą sudarė trys asmenys: M. Kriškėičiūnas, pirmininkas, J. Tamulevičius, sekretorius, ir J. Kavaliūnas, vicepirmininkas. Geresniai prezidiumo darbui tuojau buvusi pasikviesta ir p-lė Rugytė. Čia pat p. M. Kriškėičiūnas išpėjo, jog norint išvengt atsitikimų, kad prezidiumo posėdžiai būtų vygdomi kvielių asmenų, reikią preziumo sąstatas padidinti iki penkių asmenų. Vėliau posėdyje ir buvo padarytas atatinamas nutarimas. Jis taip pat pažymėjo, kad tarybos darbas laikytinas visai vykęs, nes, kaip būsia matyti iš toliau eisiančių įvairių pranešimų, kiekvienoje srityje atliekamieji veiksmai eję geros nuotaikose, pakankamame ryžtume ir darbštume.

Atliktieji darbai

Svarbiausias ir didžiausias šios organizacijos uždavinys esąs — pastangos išlaikyti jaunimą tautišką lietuvišką ir susipratusių. Priugdytas būsimųjų lietuvių visuomenės veikėjų bus užtikrinamas ilgesnio išlaikymo lietuvių kultūros ir lietuvių tradicijų. Nutautimui plečiantis, nyks ir lietuvių vardas. Kol tebėra viltys ir galimūmai Lietuvos laisvės, dera ir tautinį susipratimą puoselėti visomis išgalėmis. Dabartinė būklė, kaip jis, M. Kriškėičiūnas, ją matas, nesanti bloga, bet visur esą galima daryti gerinimo ir stiprinimo darbų.

1) *Lietuvių Kalbos Vadovėlis, gramatika.* Buves pakartotas žiugždos ir Ambraskos Lietuvoje vartotas vadovėlis ir jis čia buves tik iš naujo atspausdintas. Tai nesąs pats gerasis veikalas, bet jam teksią atlikti trūkstamo vadovėlio užduotį. Šalia tikslo duoti mokiniams ir mokytojams įrankį, Taryba tikėjusis iš to leidinio turėti kiek ir pajamų savo išdui, bet ir ši sritis neparodžiusi didesnio judrumo; knygelė toli gražu nesanti išparduota, o ir už išdalintas siuntas nesą atsiskaityta. Numatoma, kad šis reikalas laikui bėgant taisyssis, ir Taryba galėsianti ši darbą laikyti atlikta tikslingą.

2) *Mokomųjų dalykų programos.* Buvusios gautos Vliko patvirtintos mokomųjų dalykų programos, kurios buvo siuntinėjamos mokytojams bent laikinai bei patariamai naudo-

tis. Tos programos buvusios sudarytos Vokietijoje ir dabar čia Amerikoje veikiančioms lietuviškoms mokykloms jos ne visiškai tetinkančios, todėl buvę susilaikyta nuo jų atspausdinimo, o tebesą laukiama mokytojų pastabų bei pasiūlymų; tuo tarpu buvę jos tik rašomąja mašinėle perspausdinamos laikinam būtinumui, iki būsiančios galutinai paruoštos ir atspausdintos.

3) *Biblioteka.* Prie Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos esanti įsteigta bibliotekėlė (juk kaip be jos galėtų eiti įmanomas švietimo darbas?). Knygos esančios suaukotos ir supirtos, ir tai esąs darbas mokytojos Rugytės. Bibliotekėlė galėsianti didėti ir tobulėti, nes atsirandą mūsų kultūrinių, kurie paaukoją pinigų knygoms pirkti.

4) *Mokyklų lankymas.* Švietimo Tarybos nariai yra lankę lituanistines mokyklas ir buvę gautas labai džiuginas išpūdis. Tose mokyklose mokąsis gana augštas procentas lietuvių (naujųjų ateivių) vaikų. Darbo nuotaikos esančios labai geros, o dažnai ir tikro entuziazmo esą pasireiškią.

5) *Šeštadieninės Mokyklos.* Prezidiumo esą numatyta steigti ir palaikyti šeštadienines mokyklas, kur tėra mažesnės kolonijos ir nėra lietuviškų parapijinių mokyklų nei lituanistinių pamokų. Tokių kolonijų pobūdis bei atstumo didumas atkertas vaikus nuo tų mokyklų, kur yra lituanistinės pamokos. Tokiose vietose, atsiradus būreliui lietuvių vaikų, bus stengiamasi įkurti šeštadienines mokyklas. Čia galį atsirasti sunkumo gauti mokytojų, nes darbas šeštadieniais yra aukojimasis, kai atlyginimas už tą darbą yra labai nelengva sudaryti.

6) *Mokinių skaičiai.* Šiais mokslo metais lituanistikos mokyklose mokėsi tokie mokinių skaičiai:

Pradžios mokyklose 740 vaikų
Aukštesniojoje 164 vaikai

Iš viso: 904 vaikai
Tai vien vadinamųjų naujųjų lietuvių vaikai; esą buvę atsitikimų, kad įstodavę ir senųjų, bet šių buvę kone visai nemokėta lietuviškai, ir todėl jie negalėję į einamą mokslo lygį įsitaikyti.

7) *Lėšos švietimo reikalams.* Tuo tarpu švietimo Tarybos lėšos labai nedidelės:

Gauta už išparduotas gramatikas \$473.00
išlaidų turėta \$456.90

Kasoje yra: \$16.90

Taigi, Tarybos izdas yra kaip ir tuščias, o didesnių įplaukų nėra numatoma. Mūsų visuomenės išsiskirstymas po didelius plotus ir, svarbiausia lėšų stoka labiausiai sunkina švietimo darbo vygdymą. Didžiausias stabdys, visdelto, yra — neturėjimas savo patalpų, kur galėtų telktis mokymo, administravimo ir kultūrinio visuomenės veikimo darbas.

Mokytojų pranešimai

Mokytoja Jonynienė, iš Brighton Park. Turinti 150 mokinių (vienas senųjų lietuvių vaikas). Darbas pagal aplinkybes einas normaliai, tik patalpas turinti blogas. Šiais metais darbas pagerėjęs vadovėlių atžvilgiu, nors jie ir nesą pritaikinti. Naudojama Šešplaukio gramatika, "Kregždutė"; Sruogienės Lietuvos Istorija esanti persunki ir tenką daryti pritaikymai ir sutrumpinimai. Nelengva esą privirsti tėvus sumokėti už vadovėlius. Klebonas ir seselės esą draugiški ir korektiški.

Mokytoja Meiluvienė, iš Šv. Jurgio parapijos. Turinti 160 mokinių, juos padalinusi į 5 grupes. Šių mokslo metų pradžioje iš karto teuzsirašę tik 7 nauji mokiniai, bet reikalą išaiškinus, atvykę dar 23, ir dabar jau įsirašę visas 30.

Mokytojas Spetyla, iš Springfieldo, Ill. Jo mokykla esanti tik "Vargo Mokykla". Turis 12 mokinių. Jų amžius — nuo priešmokyklinio, iki studento. Buvę atvejų, kad kai lietuviai tėvai leidžia vaikus į amerikine mokyklą, ilgainui patiria sunkumo su jais susikalbėti gimtąja kalba, tai tada jie apsisprendžia leisti juos į lituanistinę. Čia vaikai įgavę kalbos pagrindus, jau jos veikiai neprarandą.

Mokytojas Prečkaila, iš Indiana Harbor, Ind., turi 10 vaikų. Klebonas, kun. Valančius lituanistiniam darbui palankus.

Mokytoja Rugytė — Aukštesnioji Lituanistikos Mokykla. Yra šiemet 214 mokinių. Jie suskirstyti į klases pagal pasirošimą. Mokykla yra įsteigusi specialę 4-ją klasę, kurion surenkami mokiniai iš nelietuviškuose rajonuose gyvenančių šeimų. Šioje klasėje net pradžios mokyklos programą tenką taikyti.

Darbo nuotaika esanti puiki, ir net reikalas keltis į kitas patalpas buvo nesunkiai pakeliamas. Marquette Park'e, be kita, buvę mokyklai per ankšta. Dabar šv. Kryžiaus parapijos mokykloje būsia geriau, ir dėl to tenką tikra padėka reikšti klebonui kun. A. Linkui. (Solidari mokinių padėka buvusi pareikšta ir klebonui J. Paškauskui).

Būdingesni mokyklos darbo reiškiniai buvę šie. Kai praetais 1953-54 metais buvę del aplinkybių sutrumpintas mokslo laikas, tai mokiniai teiravęsi, ar negalima buvę tęsti mokslą iki tatau bus daroma angliškos mokyklose. Viena

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, OCTOBER 23, 1954

mokinė lietuvaitė gavusi angliškoje mokykloje stipendiją, bet ji jos atsisakiusi, nes priemimas tos stipendijos būtų užkirtęs jai galimumą mokytis lituanistikos.

Nebuvo pranešimų iš didelių kolonijų ir didelių mokyklų: Marquette Park, Bridgeport, Cicero, Town of Lake.

Pedagoginės spaudos atstovų pranešimai.

Vladas Vijeikis — "Tėviškėlės" redaktorius. Turis labai jautrių atsiliėpimų iš jaunųjų skaitytojų, turis ir korespondencijų iš jų, visdelto laikraštėlis dar per mažai tesas išsiplatines ir jam trūksta mokytojų bendradarbiavimo laikraštėlio turiniui pagyvinti.

J. Ignatonis, "Švietimo Kelio" redaktorius, prašė mokytojus laikyti su juo gyvą ryšį, kad iš to jis galėtų laikyti pilnesnį pedagoginio darbo atstovavimą jo redaguojamame skyriuje.

"Mūsų Mokyklos" redaktorius pažymėjo, kad tiek Mokytojų Sąjungos valdyba, tiek švietimo Taryba, tiek ir pavieni mokytojai ar mokinių tėvai neparodo jokio ženklų, kad jie pedagogine spauda domisi, ir dėl tos priežasties nebūsia pateisinimo "Mūsų Mokyklai" eiti reguliariai. J. Kavaliūnas, Mokytojų Sąjungos pirmininkas pareiškė, jog šis reikalas, būtent, informacija apie pedagoginį darbą, būsias pagyvintas.

Lietuvių kalba High School'ėse

Pranešimą padarė Mokytojų Sąjungos pirmininkas J. Kavaliūnas. Įsiregistravę, kad ir kaip spaudoje buvę raginama, tik 7 mokiniai. Atsiradę kritiškų pareiškimų: būk reikalo organizavimas nepakankamai pritaikytas, būk lietuvių kalbos įvedimas į High School savęs nepateisinsias, būk toks žygis kirstųsi su lituanistinės mokyklos darbu.

Švietimo Taryboje ir Mokytojų Sąjungos valdyboje neįžiūrėta tuose priekaištuose rimto pagrindo; neigiamas supratimas atsiradęs veikiausiai del nepakankamo įsigilinimo į reikalą. Dabar tose organizacijose ir net Aukštesniojoje Lituanistikos mokykloje, sprendžiant pagal p-lės Rugytės pasisakymą, pageidaujama, kad pastangos įsteigti lietuvių kalbos pamokas kurioje High School'ėje būtų dedamos ir toliau. Mok. J. Kavaliūnas pareiškė, jog dabar bus susitelkta prie vienos mokyklos (Thomas Kelly) ir bus mėginama surasti, kiek ten galima bus surinkti lietuvių mokinių ir kaip tatau bus galima padaryti.

FABER HARDWARE 2425 S. Western Ave.

VI 7-6664

- HARDWARE
- ELLIOT DAŽAI
- ĮRANKIAI
- STIKLAS
- ELEKTROS IR PLUMBING REIKMENYS.

Kai kurių Vilniaus krašto sričių vietovardžiai

Enciklopedija ruošiasi išleisti Lietuvos žemėlapi. Sveikintinas reiškinys, kad turėsime aiškų tėvynės vaizdą. Anksčiau išieistieji — skirtingi vietovardžių pavadinimais, ypač Vilniaus krašto. Visų to krašto vietovardžių išdėstyti nesimu, tik švintėnų apylinkės, t.y. tų vietovių, kurios man iš mažens yra labai gerai žinomos. Remsiuosi vietos žmonių tarpe.

Švintėnai — aps. miestas. Vietiniai taria: Svincionis, Švintieniai. Spaudą atgavus, pradėta vadinti švenčionys, šventėnai, kas nebūtų tikslu, nes šioje apylinkėje minimi trys ežerai švinta vardu.

Kūnà — upelis, tekas pro švintėnus ir Strūnaitį. Jo tekmuo iki Žeimenos upės, tačiau po geležinkelio tiltu Vilnius-Daugpilis ruožo tekantį vandens vadina Mėra. (Slavai vadina Mereč, most na 601 versite Siev.-Zap. žel. dorog, kur buvo Aleksiejevskij Artillerijskij poligon) prie Pavoverių.

Žusiniai — ežeras, palei k. Žusiniai, 3 km nuo švintėnų. Iš šio ežero teka mažas upeliukas į Kūnos upelį.

Meldžiūnai — ežeras palei k. Meldžiūnai, 4-5 km atstu nuo švintėnų Vilniaus link, dešinėj. Vasaros metu besimaudant įvykdavo aukų, nes, sako, yra verpetų. Meldžiūnų ežeras kalvoj, o švintėnai — dauboj.

Peršukšta — ežeras, palei vtv. Peršukšta. Seniau buvo Michailovskoje Volostnoje Pravlenije — valsčiaus valdyba ir liaudies mokykla.

Lintupė — upė palei Lintupio miestelį. Slavai vadino

Lyntupy. Geležinkelių mazgas, b. Biševskio dvaras, šiame spirito varykla. Jo rektifikacija 1906 m. atkelta iš švintėnų (b. valdžios). Be to — alaus darykla ir mielių fabrikėlis. 1915 m. rugsėjo mėn., kai buvo evakuacija, visą spiritą išleido į upę. Tai patyrę žmonės sėmėsi ir gėrė; plaukė vandeniui, tačiau neilgai tenkinosi, nes reikėjo trauktis nuo besiantinančios Vokietijos kariuomenės. Trikampyje Pabradė—Lintupė—švintėnai rusai nuo vokiečių gavo smūgi. Lintupio apyl. žmonės lietuvių pavardėmis, bet kalba gudų tarpe. Išdėmetinos pavardės: Koiras, Koirovič, Savič, Varnelė.

Pašaminė — ežeras, palei k. Pašaminė. Šią ežerą dar vadina *švintasis*. Šitame kaime (man buvo pasakota), esą, jei skenduolis nesurandamas ežere, ant vandens padėdavo lėkštę su užžibinta žvake ir paleisdavo. Lėkštę nuplaukdavo iki skenduolio palaikų ir sustodavo. Tokiu būdu sužinodavo, kur skenduolis nuskendęs, ir jį ištraukdavo.

Iš Pašaminės kalno teka šaltinis į šią ežerą. Į jį įteka upė, bet kaip vadinasi, neteko sužinoti. Ji teka pro šaminių kaimus, Daukšių k., rodos, nuo Ceikinių apyl. Iš Pašaminės ežero palei Borovkos vnk. išteka upelis švintelė. Tekėdamas pro malūnus švintelė ir Pimpele, įteka į ežerą *Telis*; iš šio ežero upė *Telė*, kuri įteka į Žeimenos upę palei vnk. Buivydai. švintelės malūno vietovę dar vadina *Dėlinė*. (lenkai — Doliny). Šioj apy- (Tęsinys 9-tam psl.)

D Ė M E S I O !

D Ė M E S I O !

JAU IŠEJO IŠ SPAUDOS PIRMĄ KARTĄ LIETUVIŲ KALBA, DIDŽIULIS AFORIZMŲ RINKINYS

VIRŠ 1,500 AUTORIŲ RINKTINIAI AFORIZMAI, SATYROS, KEISTI UŽRAŠAI, EPITETAI, ŽYMIJŲ ŽMONIŲ PASKUTINIAI ŽODŽIAI PRIEŠ MIRTĮ, 50-TIES TAUTŲ RINKTINĖS PATARLĖS, PRIEZODŽIAI, HUMORISTINĖS MINTYS IR KITI SAKYMAI.

VIRŠ 10,000 POSAKIŲ VISŲ AMŽIŲ FILOSOFŲ, POETŲ, RAŠYTOJŲ, TEOLOGŲ, ATEISTŲ, MOKSLININKŲ, POLITIKŲ, AVANTIURISTŲ IR KITŲ MINTYS, PRADEDANT MOZE IR BAIGIANT PITIGRILLI. MAKSIMAI, KURIE ŠIMTMEČIAIS BUVO DRAUDŽIAMŲ CENZŪROS.

IŠTRAUKOS IŠ BIBLIJOS, KORANO, TALMUDO IR KITŲ ŠVENTRAŠČIŲ.

RINKINYS TURI 544 PSLP. GRAŽIAI ĮRIŠTAS Į KIETUS VIRŠELIUS. LABAI PATOGUS SKAITYMOI FORMATAS.

NEATIDĖLIOJANT UŽSISAKYKIT ŠIĄ ĮDOMIĄ KNYGĄ SAU, IR SAVO PAŽISTAMIEMS Į TUOS KRAŠTUS, KURIUOSE VALIUTOS IŠSIUNTIMAS YRA SUVARŽYTAS.

DĖL LABAI MAŽO TIRAŽO, ŠI KNYGA Į SPAUDOS KIOSKUS NEBUS SIUNČIAMA.

KAINA SU PERSIUNTIMU KANADOJE — \$6.00.
VISUR KITUR — \$6.50.

SIUSKIT PINIGUS ŠIOS KNYGOS PLATINTOJUI
IR TUOJ JĄ GAUSIT.

M. ČAPKAUSKAS, 1220 BISHOP STR., APT 3,
MONTREAL, QUE., CANADA (Tel. UN 1-1900).

SAVE \$100

ON THIS 1954 8 1/2 CUBIC FT.

Servel ELECTRIC REFRIGERATOR

MODEL 845 C, open
EXACTLY AS PICTURED

Regular price ~~\$259.50~~ **\$159.50**
Trade-in ~~\$100.00~~
YOU PAY ONLY

With your old Refrigerator

(AUTOMATIC OFFROST OPTIONAL AT SMALL EXTRA COST)
Similar trades on other Electric or Gas Servels

Guaranteed Electric Appliance and Furniture Company

2876 West Cermak Rd.

Bishop 7-3333

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

LIETUVISKA ISTAIGA

SAFETY OF YOUR
SAVINGS

WANE
2555 West 47th St.
CHICAGO 32, ILL. LAF. 3-1083

Savings
&
LOAN ASSN
INSURED
UP TO
\$10,000

B.R. PIETKIEWICZ PRES

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilu., ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET

Telefonas Central 6-5208

KAMBARYS 1043

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

HAWAJŲ TURISTO UŽRAŠAI

II.

Užgesęs vulkanas. — Ten kur vakarų rytų keliai susikryžiuoja. — O kas tas "Aloha". — Gėlių vainikais puošiami. — O kur gražiausios, grakščios šokėjos? — Hula, hula!

Prieš mūsų akis išdygo Diamond Head, Hawajų salose plačiausiai žinomas žemės gabalas. Diamondo kalnu vadinama ne dėl to, kad čia yra brangakmeniai deimantai. Tas mažutis žemės sklypelis, iš vandens išlindęs, vadinamas Diamondu, nes jo išvaizda panaši į deimanto akmenuką. Kada tai čia senais laikais toje pačioje vietoje veikė ugnikalnis (vulkanas). Ilgainiui jis užgeso. Jo vietoje pasiliko ant vandens paviršiaus ugnikalnio supilta lava. Laikui bėgant toji lava buvo geru žemės sluogsniu padengta ir dabar čia turima gerai derlingos žemės gabalas. Tas žemės gabalas, kyšojošs Ramiame vandenyne (Pacific Ocean), atrodo kieta kumštini, kuri saugo Honolulu gyventojų ramybę, tai lyg būtų tvirtovės vieta.

Toje pačioje vietoje susikerta vandenynų keliai iš vakarų ir rytų. Tų kelių dėka Hawajų salose gausėjo gyventojų skaičius, kilo jų gerbūvis, tai buvo vieta, kur rytų ir vakarų gyventojai keitėsi savo gėrybėmis. Čia klestėjo prekybinis gyvenimas. Štai kodėl ir Hawajų salos gyvenamos ne kurios nors vienos tautos, bet įvairių tautų ir rasų. Vietos gyventojai yra polineziečių kilmės, bet be jų dabar tos salos gyvenamos japonų, kinų, korėjiečių, filipiniečių, portorikiečių, jų tarpe yra net Kaukazo kilmės žmonių, na, ir baltosios rasės visokių atstovų ir kartu dar visokeriopas jų mišinys.

Idomu, kad čiabuvių gyventojų raidynas susideda tik iš dvylikos raidžių. — penkios balsės ir septynios priebalsės. Štai jos: ah, ay, ee, o, oo, h, k, l, m, n, p, ir w. Tą raidyną jiems sudarė čia seniau apsigyvenusieji misionieriai. Anglų japonų, kinų, korėjiečių ir kitomis kalbomis čia išeina 21 laikraštis. Kai kurie dienraščiai turi per 175 tūkstančius skaitytojų. Veikia 12 komercinių radijo stočių.

Hawajų salų gyventojų gerovę kelia ne vien tik prekyba, bet ir įvairūs keliauninkai ir vasarotojai. Tokių čia per metus atsilanko per 60 tūkstančių. Jie mažiausiai čia palieka per kelias dešimtis milijonų dolerių.

Mūsų laivas Hawaiian Farmer, apsukęs Diamond Head, nuplaukė Honolulu link. Čia mus gyventojai sutiko su draugišku šūkiu "Aloha!" Tai vietos gyventojų įprastas bičiuliškas pasveikinimas. Paskui jie, mums išlipus ant kranto, mus apkaišė vietos gėlių puošniais ir maloniai kvėpinčiais jų pačių pintais vainikais. Tokie čia

širdingi papročiai, taip maloniai sutinkami visi čia atvykusieji pasisvečiuoti ar kitais reikalais.

Mūsų bendrakeleivis, 80 metų mašinistas Wolf sako man kumštelėjęs:

— Tai ką, mes tą vainiką turėsime visą laiką nešioti? Jie galvoja, kad mes užsieniečiai.

— Aišku, mes turime nešioti bent vieną dieną. Mes esame jų svečiai. Mes neprivalome jų įžeisti, — einant miestan jam aiškinu. Ir kad jį tvirčiau galėčiau įtikinti, jam primenu: —

Kai prezidentaudamas Trumanas čia atsilankė ir atsisakė būti papuoštas vainiku, tai hawajiečiai išsiseidė.

Honolulu yra Ramiojo vandenyno (Tęsinys 7-ame pusl.)

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 SO. 49th COURT, CICERO, ILL.
Telefonai: TOWNHALL 3-8131-8132

JUOZAS GRIBAUSKAS, Vedėjas

Kviečiame Jus...

pradėti taupyti pinigus per mus, kur Jūsų kaimynai nuo 1922 metų be pertraukos saugiai ir pelningai juos taupo.

Kreipkitės į mus

paskolų namams, pasinaudokite 100% atmokėjimo privilegijomis.

RAŠTINĖS VALANDOS:

Kasdieną nuo 9 iki 5.
Pirmadieniais nuo 9 iki 8.
Šeštadieniais nuo 9 iki 1.
Trečiad. uždara visą dieną.

Patarnautojos kalba lietuviškai.

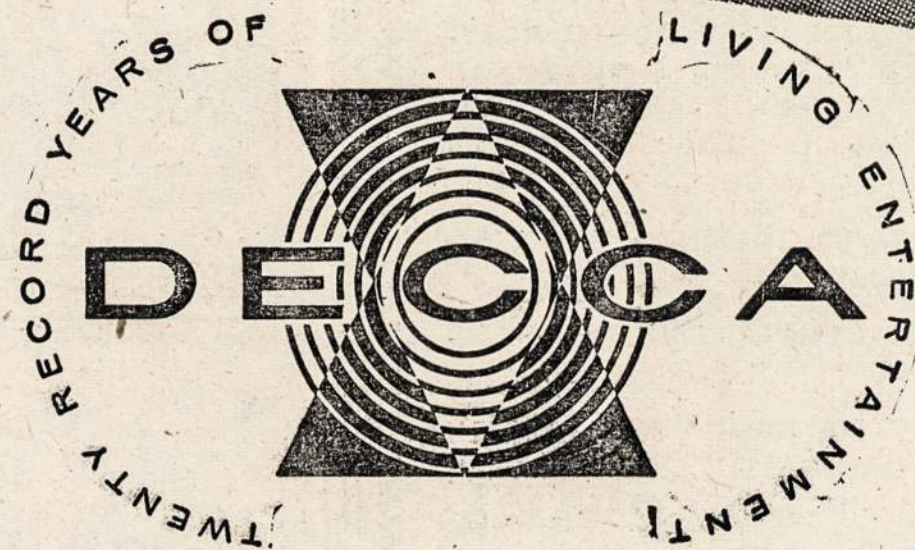
20th Birthday Party!

Music for Every Mood!

THE GREATEST RECORD PACKAGE RELEASE IN 20 YEARS

A SALES BONANZA OF FABULOUS NEW ALBUMS

A Leroy Anderson "Pops" Concert, A Night at the Roosevelt, Harmonizin' the Old Songs, In the Still of the Night, Louis Armstrong and Gordon Jenkins, The Mills Brothers, Ella-Songs in the Mellow Mood, Everybody Dance, Peggy, Street of Dreams and many more albums you can buy at

Garrick Music Shops

4141 West Madison Street

733 West 63rd Street

Sacramento 2-2025

Wentworth 6-0085

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

denyno vidury tikras metropolis. Jis tokiu virto, kai čia 1820 m. apsigyveno JAV misionieriai. Banginių gaudytojai tuomet patyrė, kad čia yra natūralus laivams geras uostas. Jie tą žinią apie patogų uostą plačiai paskleidė ir tolydžio to uosto prekybinė reikšmė augo ir didėjo. Tai vidurkelis vandens kelių tarp rytų ir vakarų. Tai patogi vieta tiek vakariečių, tiek rytiečių laivams sustoti. Iš čia ir susidarė stambiosios prekybos centras. Juo labiau, kad ir klimatas labai palankus. Jis per ištisus metus svyruoja tarp 70-78 F laipsnių. Kadangi rytuose žymesni, judresni ir veržlesni prekybininkai buvo japonai, tai jų čia tirščiausia apsigyventa. Juos pasekė iš rytų taip pat ir kinai. O jau paskui pirklius sekė įvairūs keliauninkai-turistai ir vasarotojai su visokiais smaguriautojais, ieškančiais įdomumų ir nuotykių. Kuriam pasaulio kampely dabar nėra žinoma Honolulu svetinaga, rami, vasaravimo ir gero poilsio vieta!

Mudu su bendrakeleiviu Wolf sustojova po didžiuliais to žemės rojus medžiais, ties karaliaus rūmais. Wolf nerimo. Matyti, pas jį visą laiką kniedėjo viena mintis, ir dabar jis čia susitikęs su vietos gyventojais pareiškė jiems, kas jį slėgė.

— Kur aš čia galiu rasti grakščias šokėjas — "Hulu Girls"? — smalsos kankinamas, klausia jis.

Jie parodė mums kelią, kur mes galime rasti tas išgarsėjusias šokėjas. Einava. Ir eidamas galvoju, kad Wolf savo kilme, tur būt, iš tikrųjų vilkų giminės. Greitai mudu suradome Waikiki vandenyno paplūdimį (Beach). Vandenyne bangoms pritariant, medžių paunksny savaimingai grojo orkestras ir šoko grakščios, prašmatnios hawajietės. Jos šoko čia išgarsėjusį tautinį šokį, "hulu" vadinamą. Jos visos buvo žolynais apsirėdžiusios ir gėlėmis pasikaišiusios. Jos šoko darniai, gražiai ir šoko ne tiek kojomis veikdamos, kiek visu kūnu, o ypač rankomis. Jos tais savo tautiniais šokiais pavaizdavo jaunų mergužėlių pergyvenimus: meilės jausmus, įvairiomis mintimis palydėtus. Jos savo kūno judesiais kalbėjo į mus. Malonus, širdį kutenantis vandenyno bangų ošimas, palmių aplinka, giliai savijautą veikianti muzika ir tie daug sakantieji šokiai sudarė jaukią nuotaiką.

Sako, seniau misionieriai buvo linkę tą šokį uždrausti kaip nemoraliską, bet, tur būt, suprato, kad to papročio, giliai vietos gyventojų tarpe prigijusio, nepavyks išgyvendinti, ir todėl pasitenkino tik vien patarimais, kad šokėjos taip apsirėdytų, kad jų kūnas būtų daugiau pridengtas. Tas šokis, kaip ir daug kitų vietos papročių, yra kilęs iš polineziečių.

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, OCTOBER 23, 1954

Jeigu norite plačiau susipažinti su mūsų didžiojo rašytojo VINCO KRĖVĖS MICKEVIČIAUS gyvenimu ir kūryba, būtinai įsigykite Chicagos Lietuvių Literatūros Draugijos leidinį Vincas Krėvė Mickevičius. Knygos kaina tik \$1.00. Užsakymus siųskite: NAUJIENOS 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

PASIMATYKITE SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ INSULIACIJOS PROBLEMAS

DABAR YRA LAIKAS ĮRENGTI SAVO NAMĄ ŽIEMAI

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET Tel. VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

visus mokesčius čia sumokėjus

100% apdrausta

DRABUZIAI
GYDUOLĖS
ir t. t.

Jūsų giminės garna be jokių jėmų išlaikų

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SO. STATE ST., CHICAGO
Tel. WAbash 2-9354

Atdara šeštadien. iki 1:30 popiet.

— Berankiai, bekojai lietuviai karo invalidai tremtyje laukia Tavo pagalbos. Aukok jiems!

Matched
Beauty
and Efficiency

THE 1954

Whirlpool

ALL-FABRICS WASHER AND DRYER

Now, with these perfectly-matched Whirlpool units, enjoy exclusive, new *Guide Lite Control* of the greatest advantages in modern home laundering! At a touch, these work-saving "washday specialists" give you sunny-fresh Clinic-Clean washings . . . fluffy-soft, effortless drying . . . almost-human gentleness with even your most delicate fabrics. Own the Washer, the Dryer, or both Guide Lite Whirlpool beauties!

In WASHING...greater economy and cleaner clothes

- Re-use hot, sudsy water with super-thrifty **Suds-Miser**. **WASHER ONLY**
- Save additional water with new **Select-a-Level** filling.
- Wash clothes Clinic-Clean —so gently—with **Agiflow Action**.
- Get white, brighter ironing results with famous, extra-thorough **Seven Rinses**.
- Delicate Fabric Guide.
- **5-YEAR WARRANTY** on transmission.

Matchless
Value!

LEO BERMAN HARDWARE AND APPLIANCES

1638 West 63rd Street

(1 block West of Ashland on 63rd Street)

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

HEmlock 4-6800

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

Angliškųjų skolinių žodynas

(Tęsinys iš 1954.X.16 "Literatūros")

dajerija (diarrhea), viduriavimas, "žyvatas". — Aš jau šaukia viena daktarę, ir jis sakė, kad *dajeriją* turiu, bet jo *medecinos* man nieko *nepalpino*, o *runinu* į *bekauzę* kas valandą, tai duok, daktare, stipresnių *medecinių*.

dąkjardis (dockyard), laivų statymo ir taisymo vieta; dokai. — Aš jau antrąsį kartą važiuoju į Ameriką. Dirbau *Brūklyno dąkjardiuose*; dabar ir vėl *trajysiu* tą patį darbą gauti.

dalė (doll), lėlė. — Ale tai gražių dypukų privaziavo — kaip *dalių*. O mano mama nupirko *Krismui* man *dalę*.

dami, damis, damė (dummy). Šitas žodis turi keletą reikšmių, bet Amerikos lietuviai jį vartoja daugiausia tik viena, būtent: kvaišas, paikas, glušas, nesamoningas; tiesa, jie kartais jį pavadina ir manekina, ir nebylį, bet tai labai retai. — Nebūk jau toks *dami*, neduok, kiek neverta. Tas *štoras išsimūvino*, tik nuogas *damės* paliko lange. Šitas mano vaikas, daktare, yra *damis*, nei jis šneka, nei į *toiletą* išeina.

dantistas (dentist), dantų gydytojas, dentistas. — Mano *dantistas* pyksta, jei pasakai, kad dreikia dantį ištraukti; jis sako, kad reikia išimti, žinai, be skausmų ir jokio *trubelio*.

dārks (dark), tamsus; tamsa. — O, čia *so dark*, ar neturi *mečiū*?

dārting, dārtingas (darling), mylimasis, mylimoji; mielas, miela; brangusis, brangioji. — Štai, *dārting*, aš tau *kortinas* atnešiau. Jau tas bobius tai yra visų šliurių *dārtingas*.

dāstas (dust), dulkė, dulkės. — Matytum, toj Lietuvoj ko nenutroškau nuo *dasto*; keliai *necementuoti*, nesmaluoti, o *karai* tyčia tave lenkia, tai *dasto* daugiau, kaip Čikagoj.

daunstėrs (downstairs), apatinis namo aukštas. — Ta *miss*, kurios tamsta ieškai, gyvena *daunstėrs*. *Ošpitolėj* daktaras sakė, kad aš gyvenčiau *daunstėrs*, ba *apstėrs* man laiptoti, sakė, mano širdžiai negerai.

debātai, dibātai (debates), ginčai; svarstymai, aptarimai. — Ar eisi į kun. Mockaus su Petraičiu *debabtus*? Aš sakiau ir sakysiu, kad *dibatuose* reikia *dibatuoti*, o ne paškundinti vienas kitą. Baisiai karšti *debātai* iškilio mūsų *mitinge* vakar vakare, kai aptarėme naują Susivienijimo konstituciją, kurią damijonaitiniai labai rėmė, o mes, socialistai, ne.

debatuoti, dibatuoti (to debate), ginčytis; svarstyti, aptarti. — Man teko būti ir girdėti, kaip advokatas Bulota *debatavo* su muzikantu Šimkum. Tik dabar parvažiuoju iš didelį *dibatų* ir noriu išgerti, ba kun. Mockus taip *smart dibatavo*, kad mano kraujas gyslose liepsnojo, kaip

ugnis pečiuj.

dėdi, dėdis (daddy), tėtė, tėtis, tėvelis, tetušis. — Ma, kodėl tu visada *faiuojiesi* su *dėdi*? Mokau savo vaiką sakyti "tėtis", bet jis sako *devis*, ir *dacol*.

deigo (Dago, Dagos, Dagoes). Dažniausiai taip pravadžiuojami JAV italai, bet kartais ispanai ir portugalai. — Tik tu žiūrėk, tokia graži lietuviukė, ir ištekėjo už to kumpanosio *deigo!* Per *probišną* daugiausia *būtlegeriaudavo* ir šaudydavosi *deigai*. Į lietuvišką *Bričportą* vis daugiau ir daugiau *atsimūvina* gyventi *deigu*, ba lietuvaiteis griebia juos, kaip bitės medų.

dėitas (date), susitarimas pasimatyti, pasimatymas, susitikimas. — Mano dukrelė, daktare, *dėitus* darė, darė, džiova gavo ir pasimirė vargšėle. Sakau, kad vieno *dėito* per nedėlią užtenka, ar negirdi? Jau tik pradėk daryt *dėitus* su *čiūtabakiais*, tai tuoj nusidėvėsi, kaip šliurė.

deizė (daisy), saulutė. — Ta mergaitė, sakysiu, kaip *deizė*, toks gražumėlis, toks gražumėlis! Tik jau tu neburk meilės tomis *deizėmis*, ba jis vis tiek tavęs nemylė.

dėkas (deck), bliktis, denis; kortų malka. — Vaziuodama į Lietuvą, daugiausia išbuvau ant *dėko*, nes labai norėjau *frėš ėro*. Štai naują kortų *dėką* parnešiau, sėskim palošti.

dekoreišin dėi (Decoration Day), kapų puošimo diena, paprastai švenčiama gegužės 30 d. — Jis man negiminė, *no*, bet sykiu vaidindavome, geras draugas, žmogus ir vaidintojas buvo, o *dekoreišin dėi* jau kitą sekmadienį, tai puošu jo kapą. Taip, taip, gerbiamoji, bet vargdienų kapai čia visada užmiršti, ar *dekoreišin dėi*, ar ne.

dėligātas, delegātas (delegate), asmuo, kuris kam nors atstovauja, atstovas, delegatas. — Vaziuoju į *Skrantus*, ba mūsų kuopa išrinko mane *dėligatu* į Susivienijimo seimą. Ar atsimeni, kai prieš 40 m. mudu buvome *delegatū* Socialistų Sąjungos seime *Filadelfioj*?

dēm (damn). Šitas trumpas, bet stiprus žodelis anglų kalboj vartojamas tik tai veiksmoždžiu: keikti, prakeikti, iškeikti; barti, kaltinti, grumti, grasinti, peikti, šmeižti, niekinti, žeminti, profanuoti (bet ir lietuvių, ir amerikiečių dažniausiai tevirtojamas tik keiksmo reikšme). Tačiau lietuvių jo veiksmoždžiu visai neavartuoja, o tik būdvardžiu, daiktavardžiu irrieveiksmiu: prakeiktas, iškeiktas; prakeikimas, iškeikimas, velnias, niekai; prakeiktai, iškeiktai, pa-

8 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, OCTOBER 23, 1954

siutusiai, padūkusiai, pašėlusiai. Jie sako: Tokios *dēm* bobos ne pekloj nerasi. Tas *dēm fūl* ir vėl prie manęs lenda. Eik tu, *dēm fūl* tu, eik nuomano biednos galvos! Ta *auza* jau ne *dēm* neverta. Anas ne *dēm* nežino, kam dar jį klausyti. Jis ne *dēm* neturi, tas ubago šmotas. Nešnekėk čia taip *dēm* kvailai, jei nenori išlėkti už durų. Negyvenk taip *dēm* plačiai, ir turėsi pinigų. Vaziuok *dēm streit*, ir surasi. Šarkis buvo *dēm gut* kumštinnikas, už tai tapo *čempijonas*. Šiandie *kvitinau džiabą*, ba taip *dēm fest* reikėjo lupti, kad jau nebegalėjau ilgiau išturėti. Tai taip lengvai lietuvių pasidaro iš veiksmoždžio *damn* (*dēm*, kaip jie sako) būdvardį, daiktavardį irrieveiksmį, jo visai nekeisdami, jokių priesagų jam neduodami. Visai kitaip betgi daro anglai su amerikiečiais. Jie nesigaili trumpam žodeliui *damn* priesagų, kad pasidarytų iš jo tikrą būdvardį, daiktavardį arieveiksmį. Štai būdvardis: *damned, damnable, damnatory, damning, damnific* (pastarasis jau beveik nebeavartojamas); štai daiktavardis: *damness, damnation, damnability*; o štairieveiksmis: *damnlly, damnably*.

dēm bit (damn bit), prakeiktas trupinėlis, prakeiktas kąsnelis; niekas; velnias. — Parvažiavę žiūrime, kad *aisbaksy*, kaip pašluota, ne *dēm bit* nepalikta, viskas suėsta ir išgerta. Vakar mūsų *piknyke* *biznis* taip puikiai ėjo, kad viską išgėrė, viską suvalgė, viskas išėjo ir ne *dēm bit* nieko nebeavartojau. Išvertė savo kišenes ir sako: "Žiūrėk, čia, kada būdavo gyvas velnias pinigų, o dabar ne *dēm bit* nebėra, ba viską pragėriau". Parvažiavo ta boba iš Italijos, surėngė koncertą, nugi pasirodė,

kad ji ten ne *dēm bit* neišmoko dainuoti, tik, sako, prielaidinį turėjusi, su juo gyvenusi ir savo vyro pinigų *spendinuosi, dacol*. Kam tu čia man brukti tą savo išmaltą *karą*, juk pats matai, kad jis jau ne *dēm bit* nevertas.

dēmičiuoti (to damage), gadininti, žaloti, kenkti. — Vaikai, *nedēmičiuokit fornišų*, ba gausit mušti. Sakoma, kad ilgai *neperčėniuotas* aliejus *dēmičiuoja* karo motorą. Ar teisybė, daktare, kad ne tiek degtinė žmogaus jaknas *dēmičiuoja*, kiek stoka vitaminų. *Farmeriai* verkia, kad sausra baisiai *dēmičiuoja* jiems *cornus*.

dēmičius (damage), pagadinimas, sužalojimas, pakenkimas; žala, nuostolis. — Nuo to baisesio lietaus mano *beimėntas užfladino* ir labai daug *dēmičiaus* pridare. Juk pats matai, kad tas *siūtas* su *dēmičiais*, tai kam tiek daug už jį prašai? Tik šiandie sugrįžau iš seno *kontro*; ak, baisu žiūrėti, kiek visokių *dēmičių* ten vokiečiai su maskoliais pridare!

dēmp, dēmpi (damp), drėgnas. — Toks *dēmp* oras šiandie, kad mano *ezma* baigia užsmaugt mane. *Štymo* jau nebeduoda, o oras dar vėsus, tai *ruimai* pasidare tokie *dēmpi*, kad jau net smirdėt ima.

dēmpyti (to damp), drėkinti, vilgyti, šlapinti; apšlakstyti. — Reikia pirma *sudēmpyti landrę*, tai paskui geriau prosinasi. Vakar gerai palijo, žemę *sudēmpino*, tai šiandie nebus tiek daug dulkių *piknyke*.

dėncas, dėnsas (dance), šokis. — Šitą *dėncą* man duosi, ar ne? Pašokau vieną *dėncą*, pašokau kitą, ir išvažiavau namo.

(B. d.)

Dr. Alg. Margeris

Ar žinote ---

- Kaip reikia vertinti dabartinę Europos padėtį?
- Kaip praeitojo karo metu rusams pateko labai svarbių minų dirbimo paslaptis ir dabar bolševikai jaučiasi jurų kelių ponais?
- Ką bendra turi tryliktojo šimtmečio Čingischanas su mūsų laikų vandenilio bomba?
- Ką ir kaip svarstė Lietuvos seimas, susirinkęs pirmo posėdžio po 1926 metų gruodžio 17 dienos perversmo?
- Kaip bolševikai rašo Lietuvos istoriją?
- Ką reiškia Europos apjungimas ir kaip į jį turėtų žiūrėti lietuviai?
- Kuo ir kaip mūsų visuomenės gyvenime labiausiai pasižymėjo dabar Australijoje gyvenantis adv. Vladas Požėla?

Siems ir daugybei kitų klausimų atsakymus rasite tik ką išėjusiam š. m. "Darbo" žurnalo 3 Nr. "Darbas" eina jau aštunti metai. Tai didoko formato, 32 puslapių, gražiais viršeliais visuomenės mokslų žurnalas. Jį leidžia kartą kas trys mėnesiai Lietuvių Darbininkų Draugija (LLD). Kaina metams \$1.00, atskiuro numerio kaina 25 centai. Užsakymus ir pinigų prašome siųsti LLD sekretoriaus adresu:

N. JONUŠKA

15 Cotton Street

Roslindale, Mass.

Taupymas yra turtingumo šaltinis

Pradėk taupyti tuojau... Mes mokam aukštus dividendus. Mūsų bendrovės laikomi pinigai apdrausti iki \$10,000.

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASS'N.

4038 Archer Avenue Tel. LAfayette 3-6719

Sekretorius AUGUST SALDUKAS

Už Taupomus Pinigus Mokame 3½ Nuošimčio

(Tęsinys iš 5-to pusl.)

linkėj yra gražus pušinis miškas, jame džiovininkams namas, žemiau už geležinkelio pylimo — Navikų ūkininkų sodybos. Jie rašydavosi pavardė Binder'is, bet lietuviai. 1915 m. atslinkusios Vokietijos kariuomenės dalinio karininkai apsisusto Buivydy vienkiemyje, pas girininką Kurpę. Jo tikroji pavardė Kurpė, bet jo sūnus, b. Lietuvos kariuomenės kapitonas, rašydavosi Jonas Kurpis (žr. "Draugas" Nr. 98, 1954.4.27), pasakė, kad jų žemėlapiuose upė švintelė vadinasi *Vitalina*.

Saminiai — ežeras žinomas, Šaminėliai — girdėtas.

Taip pat, galimas daiktas, Švintas gal bus Pašaminės ežeras, kaip jau augščiau minėjau. Buivydy ežeras minimas Buivydy vnk. apylinkėj.

Usiai, Kumpotis, Šalnaitis ir kt. — ežerėliai Baranavo miško apylinkėse. Šioj apylinkėj, palei Žeimenos upę žemyn, yra vietovė *Sudota*. Švedų kariuomenės siautimo metu ši vietovė buvo sugriauta ir neatsistatė. Sako, buvo ir bažnyčios; viskas perėjo Jonišio parapijai.

Kriogžyls — ežeras, miške tarp Kretonų ir *Nepirių* ežerų, nedidelis.

Kretonai — ežeras (rusų vadinamas Kretony, lenkų — Kretona), aplink kaimas Kretonys, atokiau Murmos, vnk. Beleniškė, k. Reškutėnai, Rekučiai, dvaras Perveniškė, vnk. Pipiriškė ir Pakretonė, geležinkelio pusstotė Pakretonė. Turtingas salomis, pusiasaliu ir įdomiais pakrančių pavadinimais. Yra ir įlankų. Į šią ežerą įteka upė *Pervenykštis*, iš ežero *Kretonykštis* pro Perveniškį. (žr. "L.L." Nr. 8, 1952.3.7, Toronto, Canada.) Iš ežero Kretonai išteka upė *Kretonėlė*, siauresnė negu *Pervenykštis*. Įteka į Žeimenos ežerą. Ant šios upės yra malūnas pačios upės vardu — *Kretonėlė*. Palei malūną yra statokas, pakriaušingas kalnas — "Kerplėšai". Sako, anksčiau buvo medžiais apaugus bažnyčia,

bet pėdsakų neteko patirti. Malūno apylinkėj žmonės rasdavo akmeninių kirvukų, ir kai kurie ligi šiol jų turi. Tokių kirvukų ir kitur laukuose rasdavo.

Žeimena — ežeras, šiaurėj susisiečia su *Sakarva* šiasiauriu, pro kurį eina kelias iš Kaltanėnų į Palūšę; toliau ežeras *Lūšys*, palei Palūšę, Ignaliną. Pietuose Žeimenos ežeras turi salytį su ežeru *Nepiriai*. Šio ežero gale, aukštumoje, kur eina keliai iš Kaltanėnų į Kretonis ir Pašaminę, yra 17 a. Švedkapiai. Šioj vietoj buvo susikovę lietuviai su švedais ir juos sumušė (lietuviai nugalėjo). Tai man pasakojo maño senelė (lėvo motina). Šitą įvykį skaičiau ir Narbuto ar Daukanto istorijoje, bet kurioj, gerai neatsimenu. Yra kalbų, kad lenkai 1921-39 m. atkasinėjo šiuos kapus, taip pat kritusių 1812 m. prancūzų, kurių apšiai yra Dėlinės apyl. miškuose (palei sakytos švintelės upę), sako, radę kariskos aprangos: kardų, sagų, pasagų, net kaulų, kaukolių ir t.t.

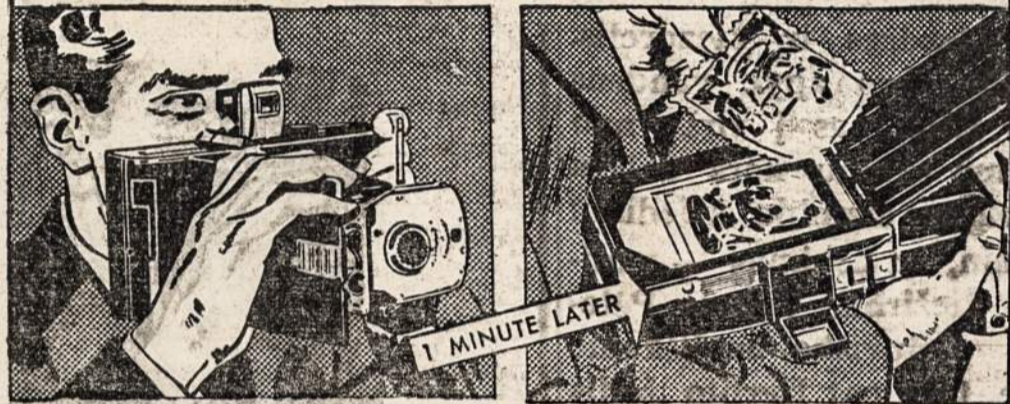
Iš Žeimenos ežero Kaltanėnuose išteka upė *Žeimena*. Turtinga intakais, gražiais krantais, vanduo skaidrus ir sraunus, vietomis tvokso liūnai, liūneliai. Iš čia vtv. Liūninė, 10 km nuo švintėnėlių žemyn. Žemiau švintėnėlių geležinkelio stoties yra upės platumas, net iki 1/3 km pločio. Kadaisė, dar prieš 50 m., ši platumas perdėm buvo apsemta vandeniu. Todėl dešinėj pusėj upės esama ūkininko Jūsio sodyba vadinama *Platumai*. Miškus iškirtus, upės vanduo sumažėjo, kalbamoj platumoj iškilo seklumos, vanduo, rausdamasis vagas, seklymas apnešė žemėmis, graužų ir dumblu bei kimsomis. Susidarė savotiškos salos, nes balos apžėlė įvairiomis žolėmis; taip pat praplatejo dumblėti krantai. Taip susiaurėjus tai platumai, minėta sodyba pavirto į mažą kaimelį. Jūsų palikuonys išsidalino ir susidarė 5 ar 6 skurdūs ūkiai. Galyte platumos, dešinėj, yra siaura, pailga įlanka, vadinama

(Tęsinys 10-am psl.)

Now at American

FURNITURE AND RADIO STORES

*Finished pictures
in a minute!*

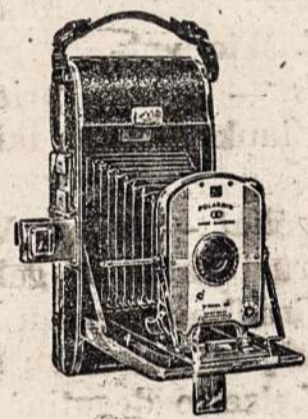

Snap it!

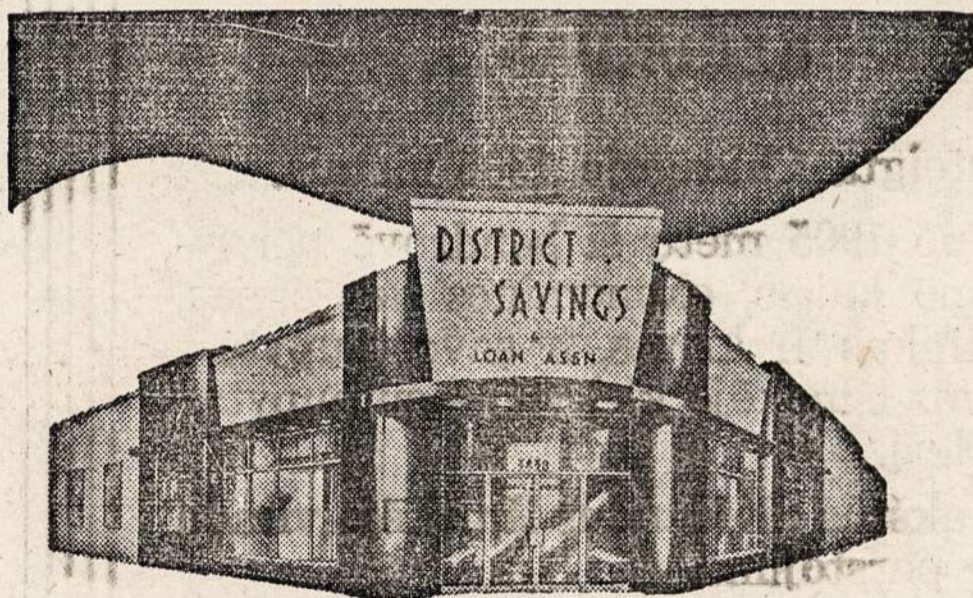
See it!

WITH A POLAROID
Land CAMERA

Think of the fun you can have with a camera that gives you the finished picture in a minute! Show your guests their pictures while the party is still going on. Make sure you've got once-in-a-lifetime vacation scenes, weddings, family gatherings. Only the Polaroid Camera lets you see your pictures as you take them — at the very moment they mean the most.

Permanent pictures ...
from a guaranteed camera
... in 60 seconds.

SAUGESNĖS vietos taupymui niekur nerasite. Kiekviena sąskaita apdrausta iki \$10,000. Penkiasdešimt penki metai patyrimo ir draugiško pataravimo.

Štabas kalba lietuviškai

DISTRICT
SAVINGS

and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

AMERICAN Furniture and Radio Stores

1523 NORTH MILWAUKEE AVENUE
Tel.; HUMBOLDT 6-5000

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Dumblinė. Dugnas dumblėtas, gilus. Į šią įlanką iš šalnaičio ežero norėta leisti vandenį, kai buvo numatyta Žeimenos upę pakinkyti laivininkystei. Griovio kasimo žymės liko. Kalbėjo, kad kasimo darbus sustabdė dėl to, kad galėjo iš šalnaičio visas vanduo ištekėti. Mat, šalnaičio ežeras daug aukščiau negu Žeimena. Žemiau kalbamų platumos ir įlankos bei upės kaklo yra lovio pavidalo platumas, apie 2 km ilgio, lyg būtų ežeras, gilus, vanduo lėtas, laikosi unguriai. Jo kaklo kairėj — mažas ežeriukas — upės užtaka. Toliau brasta, o už jos išsitiesia Žeimena. 1812 m. per kalbamą brastą perbrido prancūzų kariuomenė. Upė žuvinga, bet vėžiai apie XX a. pradžią, esant sausrai, išmirė.

Žeimenos baseine minimi ežerai Žiezdras ir Žiezdrelis. Kretonų ežero apyl. vandens pokšto iššokimas į viršų nuo sudavimo koku nors daiktu ar staigiu stambiu sviedimu vandenin, ar tiškimas — vadinamas žiezirba. Viliaus Pėteraičio lietuviškai-angliškame žodyne, taip pat Herlito žodis "žiezirba" anglų kalboje reiškia — spark, vokiečių — der Wasserstaub; scintilla — žibėti, blizgėti. Tektų įsitikinti, ar ten žiezdrą nevadina žiezirba? Žiezirba yra išdaiga, priklausom vandens šimos terminams.

Kretonykštis — ežeras yra Keizių (var. Keiziai) link, palei Vajukiškio vnk.

Vajonis — ežeras, prie Rekučių k., lauko kampu iki Zukių k.

Svintėnėliai — miest. Vietovė, įsikūrusi kartu su geležinkelio atsiradimu. Seniau buvo Svirževskių ir Makarskų sodybos bei Leizerio degutinė tiek ti degutui važiuojantiems iš Labanoro į Svintėnus.

Siundys — upelis, įtekąs į Žeimenos upę.

Mikoliškės — miesčiukas palei Neries upę. Kai kur žemėlapiuose vadina Mikailiškės.

Viesulava — dvaras. Slavai vadino Vieselova, 1919 m. lietuvinant pavadino Linksmadvariu.

Ilaukė — miestelis. Slavai — Elovka, latviai vadina Eglainė, nors aplink nėra nė vienos eglės.

Svintėnai — aps. miestas. Slavai — Svenciany, lietuvinant pavadinta švenčionys, šventėnai.

Vileikėlė — miestelis. Slavai — Vileika, Vileiskaja, 1907 m. (2-oji Vileika), Novo-Vileisk, lietuvinant pavadinta Naujoji Vilnia. O kur senoji Vilnia? Tik tai — Vilnia.

Bezdonys — gelež. stotis. Slavai — Bezday, lietuvinant, Rūta, Bezdžionys, Beždonys.

Ignalina — miestelis. Slavai — Ignalino. Lietuvinant — Ignalinas, Ignalinos.

Palei Vilnių yra slavų pavadinimu vietovė Porubanok (lies prorubili — mišką pra-

kirto), lietuvinant pavadino Pakirta, Kirtimai. Atrodo, tektų ieškoti tai vietovei tikro pavadinimo tarp vietinių gyventojų. Kirtimai — paprastas veiksnys.

Pastovis — miestas. Slavai — Postavy, lietuvinant pavadinta Pastovai.

Ručiai — kaimas palei Dynos upę. Šarkinės apyl. Slavų vadinama šarkovščizna.

Apsas — apylinkėje pažymėtini vietovardžiai: Bužionis — ežeras ir kaimai: Kampiniai, Ūsionys, Juodlaičiai.

Pataronys — gelež. stotelė. Slavai — Patarancy, lietuviškai — Poteronis.

Neužmirštant, kad mūsų krašte šeimininkauja svetimie-

ji, kuriems nei lietuviški vietovardžiai, nei šiaip lietuviški vardai ne tik kad nerūpi, bet net ir kliudo, manau, net daugelį pavadinimų pakeitė "ant savo kurpalio", tikint, kad ateis laikas, kada grįžus reikės tuos sugadintus pavadinimus atkurti. Enciklopedijos leidžiamas žemėlapis turėtų būti kiek galima tikslesnis, vietovardžiai palikti toki, kokiais ta ar ki-

ta vietovė buvo vadinama iš senesnių laikų ten gimusių ir augusių gyventojų, nors, laisvę atgavus, galutinis vietovardžių nustatymas priklausys atitinkamų vietovių savivaldybėms.

Tik "Naujienos" rašo tiesą — neša laimę, mokslą, šviesą.

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ
STASYS DAPKUS

3255 SO. UNION AVENUE Tel. CALUMET 5-1127
Prityręs mechanikas, turįs moderniausių įrankius, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja

motorą, kad taupiau naudotų benzina ir alyvą. Dirbtuvė yra 3231 So. Lowe Ave., įvažiuoti reikia iš alėjos. Kas negali atvažiuoti į dirbtuvę, skambinkite telefonu susitarimui.

GESO LEIDIMUS TURINTIEMS

PATARIAMA PASINAUDOTI
SIEGLER PEČIAIS

VISI SIEGLER
PEČIAI GAZO CO.
INSPEKCIJOS
BUS UŽTIKRINTAI
PRIPAŽINTI

SIEGLER pečiai yra pilnai automatiški. Porcelano emalius visam gyvenimui. Padaryti iš stipraus špižiaus. Viskas pilnai įrengta. Nereikia jokių priedų. Turi Honeywell kontrolę. Įrengtos dupleš. Šeši modeliai, kurie apšildo nuo 1 iki 6 kambarių. Turime baltą virtuvinį stilių.

SOLTIS HOME APPLIANCES AND FURNITURE

2647 W. 51st Street

Tel. HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, ir savo taupytajams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Aukštus dividendus išmokėjo visada be persto jimo.
- Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN!

AND LOAN ASSOCIATION

2202 W. Cermak Road, Chicago 8, Ill.

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

Tel.: Virginia 7-7747

NAUJIENU KONCERTAS

Lapkričio 14 d., Sokolų Salėje. Pradžia 3 v.

**WE GUARANTEE
YOU'VE NEVER
HAD IT SO EASY!
World's Newest Shaver**

*Most compact—
most powerful—and
Super-Honed for Super-Shaves!*

NEW CUSTOM SCHICK

We'll bet you never shaved so close, so clean, so easily!
It's the most modern shaver and the *only* one that's:

- **SUPER-HONED.** Schick's exclusive precision honing process makes possible *Super-Honed* heads that give you *Super-Shaves!*
- **BULK-FREE.** No bulldozer bulk, yet greater power than ever! Scientifically sized to fit your face, everywhere!

FREE Home Trial

Try the New Custom Schick at home for 14 days. Then, keep it, or get a full refund. We guarantee your shaving satisfaction—or your money back!

New Custom Schick in space-saver Caddie Case, \$28.75
• Schick "20," \$26.50 • Schick Colonel, \$19.95

TRADE-IN SPECIAL!

\$5 for your old electric shaver!

We'll give you a \$5 allowance on your old electric shaver—any make or condition—when you buy a new Schick—any model!

New CUSTOM SCHICK, regular price \$28.75

Less Trade-in Allowance \$5.00

YOU PAY ONLY \$23.75

BEE JAY STORES

15 WEST HUBBARD STREET

Whitehall 4-3253

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Toynbee patarimai pasauliui

Siūlo JAV ir Sovietų Sąjungai pasidalyti sferomis

Kas kelinti metai pagarsėjęs anglų istorikas Arnold J. Toynbee išleidžia vis naujus savo parašytos istorijos tomus, kurių šiuo metu prisirinko jau iki dešimties. Paskutiniai keturi jo "Istorijos studijos" (A Study of History — Oxford University Press) tomai pasirodė šiomis dienomis ir yra gyvai komentuojami pasaulio spaudos.

Arnold J. Toynbee nuomone, šiuo metu egzistuoja pasauly tik dvi jėgos, kurias sudaro Jungtinės Amerikos Valstybės ir Sovietų Sąjunga. Atominės bombos pagaminimas ir galimybė ją panaudoti skatina šių dienų žmogų viską padaryti, kad "civilizacijos procese būtų panaikinti karai".

Bet karo grėsmė negali išnykti, kol atominės energijos kontrolė yra sukoncentruota "atskiro politinio autoriteto rankose". Atominę energiją turėtų kontroliuoti "visuotinė vyriausybė" (ecumenical government), kurios būstinė būtų Washingtone arba Maskvoje. Tačiau, autoriaus žodžiais, nei Jungtinės Valstybės nei Sovietų Sąjunga savanoriškai nepasiduos tokios kontroliuojančios vyriausybės malonei.

Kaip išeiti iš šios pavojingos padėties autorius siūlo Rusijai ir Jungtinėms Amerikos Valstybėms "taikiu būdu" pasidalyti pasaulį "nenustatytam laikui". Šitas taikus pasidalinimas galėtų įvykti, jeigu abi pusės parodytų pakankamai vaizduotės, išminties, tolerancijos, taurumo ir kitų dorybių. Po pasidalinimo kurį laiką viešpatautų pasauly taika ir susipratimas, kuris, gal būt, padėtų prieiti prie federalinės pasaulio valdžios sudarymo.

Dabartinę nesovietinio pasaulio padėtį A. J. Toynbee nusako šitaip: vienintelė apdrauda prieš Rusijos dominaciją visose, šioje pusėje geležinės uždangos esančiose valstybėse, su Didžiąja Britanija įskaitytinai, yra Jungtinių Am. Valstybių protektoratas. Kitaip tų valstybių nepriklausomybė yra neišlaikoma. Faktinė padėtis skatina, kad esama realybė būtų pavadinta tikraisiais vardais. Pasaulio pasidalinimas bus tik patvirtinimas to, kas jau yra.

Iš Chicagos lietuvių BŪDO

(Sekant Daukantu)

Senovės lietuviai išgerdavo, pasišnekučiuodavo ir vėl išgerdavo... Bet šių dienų Chicago lietuviai daro kitaip. Kai jie geria, tai geria taip sparčiai, kad neturi laiko šnekučiuotis, o kai išgeria, tai jų pasišnekučiavimas pavirsta riksmu ir pasiplūdumu.

Vienas ryškiausių lietuvių vaišinimosi būdų yra toks: kai sėdama prie vaišių stalo, tai jaučiamasi taip, lyg kiekviena-

me vyriškosios lyties svetyje būtų įsikūnijęs anglų lordas, o kiekvienoje moteriškosios lyties viešnioje — šv. Agnietės kuklumas. Bet kai ištuština mos kelios bonkos, tai vėl visi pasijunta Donelaičio Slunkiaus vaikais.

Kai lietuvis geria savo tautiečio karčiameje, tai paprastai trečios iš eilės taurelės prašo veltui, bet kai nuvažiuoja į ištaigingą vidurmišcio užieigą, tai jaučia pareigą patarautojams palikti tokius stambius arbatpinigius, kad iki durų jį palydi pats kelnerių šefas.

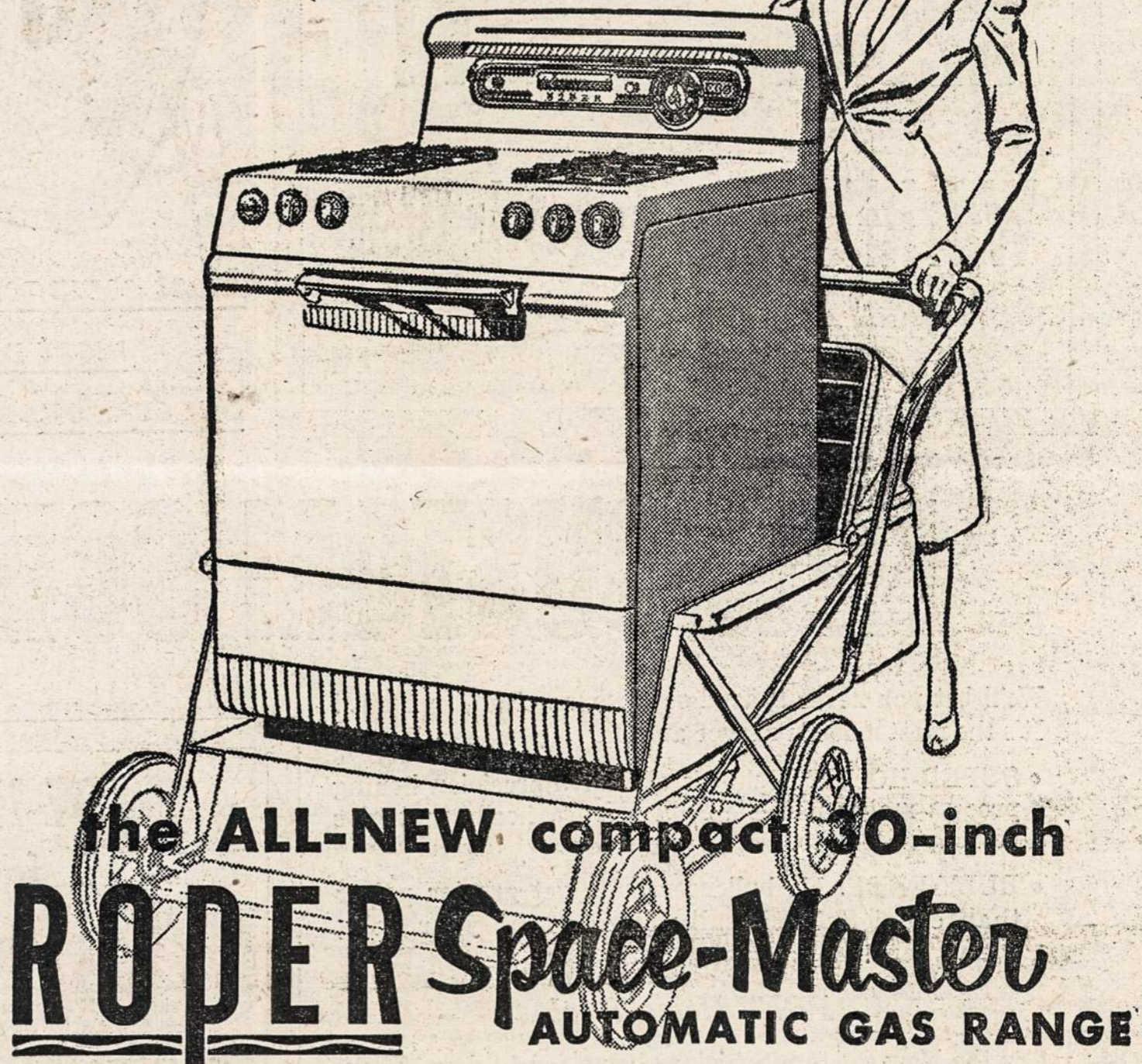
Didžiausias JAV pilietybę įsigijusio lietuvių pasigyrimas yra: "aš dirbu politinį darbą". Bet išsikalbėjus, paaiškėja, kad jis šluoja miesto savivaldybės patalpas, o prieš rinkimus klijuoja propagandinę medžiagą talpinančius vokus.

Nėra naujojo ateivio, kuris nebūtų kovojęs su ginklu rankoje už Lietuvos laisvę, bet retkarčiais paaiškėja, kad daugelis jų nemoka užtaisyti pistoleto.

Nėra Chicagoje lietuvių, kuris savęs nelaikytų demokratu, bet gana nedaug tokių, kurie pasmerktų Hitlerį.

— Brahma

a "Blessed Event"
for your kitchen!

The ALL-NEW compact 30-inch
ROPER Space-Master
AUTOMATIC GAS RANGE

Measures only 30 x 25 3/4 inches; yet it's big and roomy

"Insta-Set" panel with "Insta-Matic" clock for completely automatic oven cooking in your kitchen

Big capacity "Therma-Dome" broiler and "Bake-Master" oven: full 24 x 15 1/2 x 17 3/8 inches

"Spectro-Matic" burner control with rainbow-hue handles that tell the exact degree of top-burner flame

The new 30-inch ROPER "Space-Master" Gas Range offers large cooking capacity in a small space. You'll admire the compactness, the completeness and the trimness of this newest addition to the Roper line of gas ranges. Stop in and see the "Space-Master" as well as all of the other fine Ropers on display.

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st Street

Tel. HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

PIGIAI IR SAUGIAI

**PERKRAUSTAU
BALDUS**
VIETOJE IR IŠ TOLIAU
K. EIDUKONIS

Turiu naują didelį sunkvežimį,
specialius įrankius ir apdraudas
6930 So. Talman, Chicago 29, Ill.
Tel. GRovehill 6-7096

Pirkite JAV taupymo bonus.

12 -- NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, OCTOBER 23, 1954